

HERINNEREN, LEREN, VOORUITKIJKEN

Een nationaal museum met een
internationale uitstraling

Watersnoodmuseum

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	Een museum met een verhaal	6
1.2	Recente ontwikkelingen	8
1.3	Ambitie voor 2053	10
1.4	Meerjarenbeleidsplan 2021-2024	11
2	Het museum als herinneringscentrum: actualiseren, digitaliseren en professionaliseren	12
2.1	Ambitie	14
2.2	Aansprekende tentoonstellingen	15
2.3	De caissons en de buitenruimte	17
2.4	Digitaal Watersnoodmuseum	18
2.5	Professionaliseren	19
3	Het museum als kenniscentrum: hoofd en hart verbinden	22
3.1	Ambitie	24
3.2	Collectie benutten voor sociaal-maatschappelijk onderzoek	25
3.3	Nationaal en internationaal publieksvenster voor kennis over water en klimaat	26
3.4	Educatieactiviteiten verbreden	28
4	Verbonden in een sterk netwerk	30
4.1	Ambitie	32
4.2	Verbonden met het (inter)nationale water- en klimaatbeleid	33
4.3	Verbonden met de regio	34
4.4	Verbonden met andere culturele instellingen	36
5	Gezonde bedrijfsvoering	38
5.1	Ambitie	40
5.2	Verdere professionalisering	41
5.3	Continuïteit in het vrijwilligersbestand	42
5.4	Passend bestuursmodel en Jongerenraad	43
5.5	Toekomstbestendige financiële basis	44
5.6	Toegankelijk, eerlijk en inclusief	46
5.7	PR, communicatie en marketing	47
5.8	Klimaatvriendelijke bedrijfsvoering	49
6	Meerjarenbegroting	50
6.1	Korte toelichting op de meerjarenbegroting	52
6.2	Financiële uitgangspunten periode 2021-2024	53
6.3	Risico's	54
	Bijlagen	55
	Bijlage 1 Meerjarenbegroting Watersnoodmuseum 2021-2024	56
	Bijlage 2 Investeringsbegroting 2021-2024	57
	Bijlage 3 Beleidsplan Stichting Beheer Watersnoodmuseum	58

1.

INLEIDING

Hoe grijpt een watersnoodramp zoals die van 1953 in op het leven van mensen? Het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk verzamelt verhalen en geeft daarmee slachtoffers en nabestaanden een stem. Om te blijven herinneren én om daarvan te leren voor de toekomst. Het museum zet de menselijke kant van overstromingsrisico's en klimaatverandering centraal en verbindt die op een toegankelijke manier met wetenschappelijke feiten. Nederland versterkt hiermee op een nieuwe, bijzondere manier zijn positie als koploper in het omgaan met water.

Het museum is in rap tempo gegroeid tot een drukbezocht museum met nieuwe (kennis)taken. Dat vraagt de komende jaren verdere professionalisering, digitalisering en een duurzame financieringsstructuur.

1.1

EEN MUSEUM MET EEN VERHAAL

Bijna een halve eeuw lang was de watersnoodramp van 1953 een onderwerp waar niet over gesproken werd. De wonden die de overstroming had geslagen waren te diep, de emoties te groot om te verwoorden. Na verloop van tijd ontstond er toch behoefte om de verhalen te kennen, vooral bij jongere generaties, en om respectvol te herinneren. Overlevenden spraken vaak pas na tientallen jaren voor het eerst over wat ze hadden meegemaakt. Voor velen was dat een bevrijdend moment.

In 2001 gingen de deuren van het Watersnoodmuseum open. De verhalen die bezoekers hier zien en horen zijn aangrijpend en zetten aan tot nadenken over het omgaan met overstromingen en klimaatverandering. Het museum blijkt in een grote behoefte te voorzien. Ook bezoekers uit het buitenland weten het museum te vinden: overstromingen komen in alle delen van de wereld voor. Het museum vertelt het verhaal over de eeuwige strijd tegen het water. Die strijd is in Nederland van alle tijden en zichtbaar in het landschap. Verwoestende overstromingen als de St. Elisabethsvloed van 1404, de Allerheiligenvloed van 1570 en de Watersnood van 1953 lieten overal hun sporen na, zoals de vele 'verdrinken dorpen'. Vanwege de belangrijke maatschappelijke functie heeft het museum in 2016 de status van Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953 gekregen.

Wereldwijd leven miljoenen mensen in gebieden die kwetsbaar zijn voor overstromingen. Iedere overstroming is een gebeurtenis die diep ingrijpt in het leven van individuele mensen. De verhalen over de watersnoodramp van 1953 maken dat op indrukwekkende wijze duidelijk. Daarom blijven mensen zoeken naar manieren om te leven met water. Klimaatverandering maakt die zoektocht nog essentiëler.

Het Watersnoodmuseum vertelt de verhalen op een unieke plaats. In het Zeeuwse dorp Ouwerkerk dat zwaar getroffen werd door de watersnoodramp van 1953. Gevestigd in de betonnen caissons waarmee het uiteindelijk - na bijna een jaar - lukte het laatste gat in de dijk te dichten. Te midden van de befaamde Deltawerken die bij elkaar het grootste openluchtmuseum ter wereld vormen. Waar ter wereld zijn de verhalen over overstromingen beter te vertellen dan hier? De omgeving van het museum en de indrukwekkende caissons vertellen zélf al een indrukwekkend verhaal. En met de mogelijkheden van nu en straks is het afgelegen Ouwerkerk voor iedereen bereikbaar, fysiek of digitaal.

MISSIE

Het Watersnoodmuseum wil de herinnering aan de watersnoodramp van 1953 en andere overstromingsrampen wereldwijd levend houden, uit respect voor de slachtoffers. Ook wil het museum eraan bijdragen dat mensen zich verdiepen in de risico's van water en klimaatverandering en meedenken over oplossingen en handelingsperspectieven. Zo werkt het museum aan een veilige, duurzame wereld waarin overstromingen steeds minder slachtoffers eisen.

Het Watersnoodmuseum wil dit vooral bereiken door verhalen te vertellen, over de watersnoodramp van 1953 en andere watersnoodrampen, en bezoekers op allerlei manieren te laten reflecteren over omgaan met water, klimaatverandering en zeespiegelstijging.

Zo wordt het Watersnoodmuseum dé plaats in Nederland en de wereld waar jong en oud stilstaan bij de dramatische en hoopgevende aspecten van het water.

1.2

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De afgelopen jaren is er veel veranderd voor het Watersnoodmuseum:

STERKE GROEI

het museum is gegroeid van een lokaal initiatief naar een drukbezocht museum. Het bezoekersaantal is vervelvoudigd (rond de 100.000 bezoekers per jaar), de museumruimte is nu viermaal zo groot als bij de start en er zijn circa 135 vrijwilligers actief. Dat betekent dat het museum in allerlei opzichten verder moet professionaliseren.

NIEUWE TAKEN

het museum heeft in 2016 de status van Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953 gekregen. Taken die daarbij horen zijn onder meer het levend houden van de jaarlijkse herdenking van de watersnood van 1953, de verhalen over de ramp van 1953 vastleggen en op een toegankelijke manier verbinden met wetenschappelijke kennis (samen met overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven).

VIJFDE CAISSON

in 2019 heeft het Watersnoodmuseum het naastgelegen restaurant in eigendom verworven. Dit gebouw heeft de naam Het Vijfde Caisson gekregen. Inmiddels is hier een museumbrasserie ondergebracht en het kenniscentrum. Het nieuwe pand geeft ook nieuwe mogelijkheden voor museumactiviteiten, watergerelateerde bijeenkomsten en onderzoek.

COVID-19

de pandemie heeft grote gevolgen voor het museum. Er zijn minder inkomsten uit museumbezoek en minder vrijwilligers beschikbaar. Covid-19 benadrukt dat de financiële basis te smal is. De afhankelijkheid van vrijwilligers is mooi en een groot goed, maar ook kwetsbaar.

DIGITAAL MUSEUMBEZOEK

de opening van een digitaal museum past bij de digitalisering van de samenleving en is noodzakelijk voor een financieel gezonde bedrijfsvoering. Het Watersnoodmuseum kan met digitale middelen nog meer bezoekers bereiken, vooral ook jongeren en bezoekers uit het buitenland voor wie Nederland te ver weg is. Een digitale omgeving geeft bovendien interessante nieuwe mogelijkheden om de verhalen over te brengen en nieuwe inkomsten te verkrijgen.

ZEESPIEGELSTIJGING EN KLIMAATVERANDERING

Nederland is als laaggelegen land uiterst kwetsbaar voor de gevolgen van zeespiegelstijging. Dat maakt het nog urgenter om de herinnering aan de watersnoodramp levend te houden en het waterbewustzijn te vergroten.

INTERNATIONALISERING

ook in het buitenland leidt zeespiegelstijging tot urgente vraagstukken. De buitenlandse belangstelling voor het Watersnoodmuseum neemt toe. Het museum wil de internationale bekendheid verder vergroten en meer bezoekers, studenten, wetenschappers en media uit het buitenland trekken. Dat stelt eisen aan de fysieke en digitale toegankelijkheid van het museum en de kennisactiviteiten voor buitenlanders.

NATIONAAL KENNIS- EN HERINNERINGSCENTRUM WATERSNOOD 1953

Sinds 2016 heeft Nederland een Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft deze status aan het Watersnoodmuseum verleend vanwege het belang van het museum als plaats van herinnering aan de ramp van 1953: "Het museum weet al jaren op een indringende manier het bewustzijn levend te houden dat we nooit klaar zijn met de bescherming tegen ons water. Het museum vraagt aandacht voor de impact van het verleden, maar laat ook zien wat we vandaag de dag doen tegen overstromingen. Daarmee draagt het museum bij aan het vergroten van het waterbewustzijn van de Nederlanders."

1.3

AMBITIE VOOR 2053

Verhalen vertellen en de verbinding leggen tussen hoofd en hart. Dat is de kern van het Watersnoodmuseum. En dat wordt alleen maar belangrijker: de strijd tegen overstromingen is van alle tijden en wordt door klimaatverandering nog urgenter. Het museum wil daarom meer mensen in aanraking brengen met de verhalen, de rol als publiekvenster voor wetenschappelijke kennis nog verder uitbreiden en de unieke omgeving nog beter benutten om bezoekers een indrukwekkende en bijzondere dag te bieden, binnen en buiten het museum.

De ambitie is dat het Watersnoodmuseum in 2053 - honderd jaar na de watersnoodramp - de menselijke kant van overstromingen op een respectvolle manier op de kaart heeft gezet, nationaal en internationaal. De sociaal-maatschappelijke verhalen hebben hierdoor een volwaardige plaats gekregen in het omgaan met overstromingen, naast de wetenschappelijke feiten. Via de verhalen heeft het Watersnoodmuseum eraan bijgedragen dat mensen wereldwijd op een toegankelijke manier in aanraking komen met kennis over klimaatverandering en zich bewust zijn van de vraagstukken en de mogelijkheden.

“In 2053 organiseert het Watersnoodmuseum de honderdjarige herdenking van de watersnood van 1953. Het museum weet met eigentijdse middelen de herinnering aan die dramatische gebeurtenis te verbinden met de actuele watervraagstukken. Indringende verhalen en toegankelijk gepresenteerde wetenschappelijke kennis staan centraal. Zo blijft het museum bijdragen aan het waterbewustzijn, in Nederland en daarbuiten. Als er een watersnood in het nieuws is, zijn er altijd twee deskundigen in beeld: iemand van het KNMI of een ander kennisinstituut die de feiten over het weer uitlegt én iemand van het Watersnoodmuseum die over de menselijke kant van overstromingen vertelt.”

Het bestuur van het Watersnoodmuseum

1.4

MEERJARENBELEIDSPLAN 2021-2024

In 2015 verscheen het eerste Meerjarenbeleidsplan met als motto 'Herinneren, leren en vooruitkijken'. De recente ontwikkelingen en de ambitie voor 2053 vragen nu om een nieuw, actueel meerjarenbeleidsplan. Dit nieuwe Meerjarenbeleidsplan laat zien wat het Watersnoodmuseum in de periode 2021-2024 doet om de missie krachtig, professioneel en duurzaam in te vullen. De ambitie voor 2053 is daarbij de leidraad (zie 1.3): verhalen vertellen, de verbinding leggen tussen hoofd en hart en op die manier handelingsperspectieven bieden.

Het beleidsplan gaat eerst in op de twee pijlers van het Watersnoodmuseum die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: het museum als herinneringscentrum en het museum als kenniscentrum. Vervolgens belicht het beleidsplan de samenwerking met andere partners. Tot slot komen de bedrijfsvoering en de begroting in beeld.

HET PLAN IN HET KORT:

Hoofdstuk 2

Het museum als herinneringscentrum
Actualiseren, continueren en professionaliseren. Over de vernieuwingen in het museum en de geplande tentoonstellingen in de komende jaren, activiteiten in de buitenruimte, het Digitaal Watersnoodmuseum en de professionalisering van het collectiebeheer.

Hoofdstuk 3

Het museum als kenniscentrum
Nieuwe taken. Onder meer over onderzoek naar objecten in de collectie, de functie als nationaal en internationaal publiekvenster voor kennis over klimaat en water en verbreding van de educatieve activiteiten.

Hoofdstuk 4

Verbonden in een sterk netwerk
Over de samenwerking met het nationale en internationale beleid, de regio en andere culturele instellingen.

Hoofdstuk 5

Gezonde bedrijfsvoering
Onder meer over verdere professionalisering van de personele staf, continuïteit in het vrijwilligersbestand en de stappen naar een bredere financiële basis.

Hoofdstuk 6

Meerjarenbegroting 2021-2024
Een transparante meerjarenbegroting, met aandacht voor onzekerheden zoals het verloop van Covid-19.

Met de acties uit dit Meerjarenbeleidsplan geeft het museum invulling aan de groei en professionalisering die noodzakelijk zijn voor het voortbestaan als professioneel museum met een internationale uitstraling. Uitgangspunt voor dit plan is dat het museum een structurele exploitatiesubsidie van overheden krijgt, vergelijkbaar met andere nationale musea. Alleen met zo'n duurzame financiële basis kan het museum verder.

HET MUSEUM ALS HERINNERINGSCENTRUM: ACTUALISEREN, DIGITALISEREN EN PROFESSIONALISEREN

2.

Verhalen van ooggetuigen van overstromingen maken grote indruk en zetten mensen aan het denken. Het Watersnoodmuseum blijft doorgaan met het vertellen van verhalen. De komende jaren ligt de focus op nieuwe aansprekende tentoonstellingen, verdere digitalisering en professionalisering van het museum.

2.1

AMBITIE

2053

Koningin Amalia woont de nationale herdenking van de watersnoodramp van een eeuw geleden bij. In haar toespraak benadrukt ze hoe belangrijk het is dat wij ook nu nog, honderd jaar na die ramp, blijven luisteren naar de verhalen van mensen die er toen bij waren. De koningin vertelt hoe ze als jonge kroonprinses samen met haar vader incognito het Watersnoodmuseum bezocht en tranen in haar ogen kreeg bij het zien van een blauwe bruidsjapon en een roze babyvestje: herinneringen aan een jonge moeder en haar kind die door het woeste water verzwolgen werden.

Sinds haar eerste bezoek is de zeespiegel wereldwijd met 30 cm gestegen en wetenschappers zien dat de zeespiegelstijging steeds sneller gaat. Overal in het land zijn innovatieve maatregelen in uitvoering om de overstromingsrisico's te beperken. Maar omgaan met overstromingen is geen louter technisch vraagstuk, stelt de koningin. We werken hier als Nederlanders zo hard aan, omdat iedere watersnoodramp over intens persoonlijk leed gaat. Ze roept op om verhalen te blijven vertellen, over watersnoodrampen in Nederland en in de rest van de wereld. Ze roemt het Watersnoodmuseum dat steeds weer nieuwe, eigentijdse manieren inzet om die verhalen te verzamelen én te delen. Dat heeft er sterk aan bijgedragen dat het waterbewustzijn in Nederland hoog is, terwijl hier in de 21e eeuw geen overstromingen zijn opgetreden.

2.2

AANSPREKENDE TENTOONSTELLINGEN

INZET

Het Watersnoodmuseum wil de indrukwekkende vaste tentoonstelling blijven verbeteren en nog meer mensen verhalen laten vertellen over hun ervaringen met de watersnoodramp van 1953 en andere watersnoodrampen. Daarnaast trekt het museum steeds weer de aandacht met nieuwe opvallende en aansprekende tentoonstellingen.

ACTIES 2021-2024

MUSEUMOPSTELLING VERNIEUWEN

De komende jaren wordt de vaste tentoonstelling nog aantrekkelijker met verschillende vernieuwingen:

- De kern van de vaste tentoonstelling zijn de ingesproken verhalen van mensen die de watersnoodramp hebben overleefd: de oral history. Begin 2021 komt er een speciale oral-historyruimte beschikbaar in het eerste caisson. Daar hebben bezoekers en onderzoekers meer ruimte om de filmpjes met verhalen te bekijken.
- In 2022 komt er een nieuw onderdeel in de vaste tentoonstelling over zeespiegelstijging, op basis van een verkenning die het museum samen met kennisinstituten en met deskundigen op het gebied van wetenschapscommunicatie uitvoert (zie 3.3).
- In 2022/23 komt het Paviljoen Waterbouwers gereed in de derde caisson. Daar krijgt de oral history een vervolg met verhalen over de mensen die in de loop van de geschiedenis de strijd tegen het water zijn aangegaan met kennis en inventiviteit (denk aan de deltawerken): ingenieurs, bouwers en bestuurders. Het museum werkt hiervoor onder meer samen met Het Zeeuws Archief, het Nationaal Archief en Stichting Blauwe Lijn.
- In het Vijfde Caisson wordt een aparte nis ingericht als de Radiowerkplaats Weltevreden, waar een amateurzender in februari 1953 een noodzender bouwde om contact te leggen met de buitenwereld. In de nis krijgen bezoekers een levensechte ervaring, met geluidsfragmenten, spullen uit de werkplaats van toen en een interactief paneel om te ontdekken hoe de noodzender werkt. Hiermee krijgt het onderwerp 'communicatie tijdens een watersnoodramp' aandacht.

TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN

In de periode 2021-2024 biedt het museum ten minste vier aansprekende tijdelijke tentoonstellingen aan:

- 2021-2022: animaties bij honderd beeld- en geluidsfragmenten over de Watersnoodramp en de eeuwige strijd tegen water, door studenten van kunstopleiding Sint Joost in samenwerking met de Stichting Beeld en Geluid;
- 2022-2023: grafisch werk van de toonaangevende kunstenaar Harry van Kruiningen over de aanleg van de deltawerken;
- 2023: eerste Biënnale Kunst, Klimaat en Zeespiegelstijging in het kader van de 70e herdenking van de Watersnoodramp op het buitenterrein (zie ook 2.3 en 4.4);
- 2024-2025: tentoonstelling waarin actuele vraagstukken op het gebied van water, klimaat en zeespiegelstijging gekoppeld worden aan verhalen en objecten uit de museumcollectie (zie ook 3.3).

SCHENKINGEN EN NALATENSCHAPPEN

De unieke collectie van het museum bestaat voor een groot deel uit schenkingen. Naast verhalen geven mensen ook tastbare objecten aan het museum, zoals foto's, persoonlijke brieven, kledingstukken en huisraad. Bij al deze schenkingen hoort een eigen verhaal. Niet zelden is het een emotioneel moment om een verhaal of object aan het museum over te dragen, maar veel mensen vinden dat deze herinneringen hier in het museum thuishoren. Sommige mensen nemen het museum op in hun testament. Zo'n nalatenschap is een gift uit het hart. Daarom is het belangrijk dat het museum de ANBI-C-status heeft en geen schenkings- of erfbelasting hoeft te betalen. Een nalatenschap komt volledig ten goede aan het museum.

2.3

DE CAISSONS EN DE BUITENRUIMTE

INZET

De vier caissons waar het Watersnoodmuseum in gehuisvest is, hebben een grote iconische waarde. Het is de museumlocatie waar alles klopt: vanaf de caissons zie je de toren van Ouwerkerk, de kreken die door de watersnood zijn ontstaan, de nieuwe dijk en daarachter de Oosterschelde. De caissons staan symbool voor de watersnoodramp, maar ook voor de veerkracht van mensen en het herstel. Het museum wil de caissons, het landschap rond het museum en de Deltawerken nog meer benutten om op verrassende manieren waterbewustzijn onder de aandacht te brengen: met living labs, beeldende kunst, muziek, architectuur, wetenschap, buitententoonstellingen enzovoort.

ACTIES 2021-2024

BUITENRUIMTE BENUTTEN

↑ Het museum stelt een visie op voor het gebruik van de iconische buitenruimte rond de vier caissons. Het museum wil het waterbewustzijn markeren met onder meer kunstobjecten, de herbouw van geschenkwoningen uit de tijd van de ramp, eigentijdse ecolodges als verblijfsmogelijkheid voor studenten (wat de relatie met de naastgelegen camping versterkt) en buitententoonstellingen over watersnood en klimaatverandering. In 2021 start een verkenning naar een iconische of kunstzinnige vorm van verduurzaming (zie 5.8). In 2023 vindt hier de eerste Biënnale Kunst, Klimaat en Zeespiegelstijging plaats (zie 2.2 en 4.4). Er komt een nieuwe aanlegsteiger voor cruiseschepen, rondvaartschepen en de bruine vloot.

HET VIJFDE CAISSON ALS ZICHTBAAR ONDERDEEL VAN HET MUSEUM

↑ Het museum heeft in 2019 Het Vijfde Caisson in eigendom verworven en hier de museumbrasserie in ondergebracht. De komende jaren vinden verschillende activiteiten plaats waardoor zichtbaarder wordt dat Het Vijfde Caisson onderdeel van het museum is. De tentoonstelling krijgt hier als het ware een vervolg. Zo komt er een nis met de Radiowerkplaats Weltevreden (zie 2.2) en een Proef Lab Food om de betekenis van klimaatverandering onder de aandacht te brengen (zie 4.3). Voor studenten en onderzoekers die de collectie bestuderen komen hier flexibele werkplekken (zie 3.2). De ruimte wordt ook benut voor bijeenkomsten en het debatcentrum klimaat en zeespiegelstijging (zie 3.3).

MARKERING 96 STROOMGATEN

↑ In 1953 braken de dijken op maar liefst 96 plaatsen door. Het Watersnoodmuseum ondersteunt de komende jaren het project Markeringstroomgaten. Het doel is ieder stroomgat te markeren met een basalten markeringszuil, waarmee een groot buitenmuseum ontstaat. Ook is het de bedoeling op het buitenterrein van het museum een grote granieten plaat te plaatsen met een plattegrond van het hele gebied en alle 96 stroomgaten. Via de app kunnen bezoekers bij iedere zuil verhalen horen van mensen die de watersnood hebben meegemaakt en ingenieurs die aan de Deltawerken hebben gewerkt (zie ook 2.2).

PEILSCHAAL GRAANSILO ZIERIKZEE

↑ De Graansilo bij Zierikzee is met een hoogte van 47 meter een opvallend gebouw. Verschillende regionale partijen, waaronder het Watersnoodmuseum, hebben het initiatief genomen om een peilschaal op de silo te schilderen, als symbool voor klimaatverandering. De peilschaal is goed zichtbaar in de wijde omgeving, ook vanaf de Zeelandbrug.

2.4

DIGITAAL WATERSNOODMUSEUM

INZET

De toekomst van musea is een hybride model van fysiek en digitaal museumbezoek. Het Digitaal Watersnoodmuseum biedt vanaf 2021 online bezoekers uit de hele wereld een indrukwekkende virtuele beleving van het Watersnoodmuseum. Later komen daar ook de digitale beleving van onder meer de Deltawerken, de stroomgaten van 1953 en verdrongen dorpen bij. Door een bezoek aan het digitale museum raken mensen ook geïnspireerd om het museum in Ouwkerk en de omgeving in het echt te zien, zodat ook daar de bezoekersaantallen stijgen. Het digitaal museum is aantrekkelijk voor individuele bezoekers en ook voor groepen (scholen en bedrijven) die over de watersnood, overstromingsrisico's en klimaatverandering in gesprek willen gaan. Daarnaast zijn via de website en de app verhalen

en informatie over watersnoodrampen, de Deltawerken en klimaatverandering voor iedereen vrij beschikbaar. De website wordt een omgeving waar mensen de tijd vergeten, omdat ze steeds weer iets nieuws en bijzonders ontdekken. De inzet is om in 2025 jaarlijks een half miljoen mensen wereldwijd te bereiken met de verschillende digitale middelen, waarvan circa 20.000 een betaald bezoek aan het Digitaal Watersnoodmuseum brengen.

Door continu informatie te verzamelen over het digitale bezoek (hoe lang blijven bezoekers in het digitale museum en op de website, welke onderdelen spreken het meest aan en welke minder, uit welke landen en regio's komen bezoekers, hoe jong of oud zijn ze), kan het museum deze digitale middelen steeds verder verbeteren.

ACTIES 2021-2024

MEDEWERKER DIGITALISERING EN INNOVATIE

Het museum voegt een medewerker Digitalisering en Innovatie toe aan de vaste staf. Deze medewerker krijgt de taak het Digitaal Watersnoodmuseum verder te ontwikkelen en de website en app verder te verbeteren.

DIGITAAL WATERSNOODMUSEUM

Vanaf 2022 is een compleet digitaal museumbezoek mogelijk. Naast de museumcollectie biedt het Digitaal Watersnoodmuseum ook allerlei extra's, zoals een reis terug in de tijd, een vlucht boven de delta, een bezoek aan de Deltawerken en een virtuele rondleiding door een leeftijdsgenoot. Bij de verdere digitale ontwikkeling wil het museum vooral ook jongeren mee laten praten, onder meer via de Jongerenraad (zie 5.4).

WEBSITE VERBETEREN EN VERSNELLEN

www.watersnoodmuseum.nl is het visitekaartje van het museum. Dit is de plaats waar mensen geraakt worden door het verhaal over de watersnood en besluiten het museum te bezoeken. Het museum zorgt ervoor dat de website steeds up-to-date en aantrekkelijk blijft. Ook hier zijn de ideeën van jongeren belangrijk. De komende jaren investeert het museum onder meer in het verbeteren en het sneller maken van de website. Daarnaast wordt de internationale site www.floodmuseum.com actief.

APP UITBREIDEN

Het museum blijft de app Watergezicht verder ontwikkelen. In 2020 is de app uitgebreid met een audiotour, als corona-veilig alternatief voor de leenkastjes met audiotour. De komende jaren krijgt de app een koppeling met de basalten markeringszuilen die de stroomgaten van de watersnoodramp gaan markeren (zie 5.6).

05.02.2018 -

RAW: Heavy fl
Indonesia le
least 1 dead
https://t.co

14:

05.02.2018 -
Heavy fl
Indonesia le
1 dead
://t.co

2.5

PROFESSIONALISEREN

INZET

In de komende jaren groeit het Watersnoodmuseum uit tot een gezaghebbend instituut in binnen- en buitenland. Dat vraagt - naast indrukwekkende en aansprekende tentoonstellingen - ook verdere professionalisering van het museum: professioneel collectiebeleid, een professionele conservator en goede mogelijkheden voor opslag en ontsluiting van de collectie. Dit zijn eisen waar het museum volgens de normen van de Museumvereniging aan moet voldoen.

ACTIES 2021-2024

COLLECTIEBELEID OPSTELLEN

Het Watersnoodmuseum ontvangt nog wekelijks documenten en objecten die samenhangen met de watersnoodramp van 1953, zoals oude kranten en persoonlijke bezittingen van overlevenden en nabestaanden. Er wordt zelden 'nee' gezegd. De collectie is inmiddels zeer uitgebreid. Het museum heeft laten onderzoeken hoe de collectie zich verder moet ontwikkelen. Daaruit blijkt dat het museum toe is aan professioneel collectiebeheer. Het museum stelt in 2021 beleid vast voor het omgaan met de collectie: wat voegen we nog toe en wat niet en hoe gaan we om met collectiestukken die we niet (langer) een plaats geven in het museum. Bij het opstellen van het collectiebeleid hanteert het museum de Ethische Code voor Musea. Het museum heeft inmiddels het Collectieregistratiesysteem in gebruik genomen. In deze grote landelijke database registreren musea hun objecten, zodat de collecties in het hele land aan elkaar gekoppeld worden.

CONSERVATOR AANSTELLEN

Het museum neemt een professionele conservator in dienst, als onderdeel van de vaste staf. De conservator stelt het collectiebeleid op en zorgt voor zorgvuldig beheer van de collectie, de archivering en historische duiding van objecten.

OPSLAG EN ONTSLUITING VAN MATERIALEN

Het museum gaat de opslag van materialen (waaronder beeld- en geluidopnamen van de oral history, documenten en objecten) professionaliseren. Het museum verkent met de andere Zeeuwse themamusea de mogelijkheid van een gezamenlijk depot. Onderdeel daarvan moet een klimaatruimte zijn om kwetsbare materialen onder de juiste omstandigheden te kunnen bewaren. Ook de (digitale) ontsluiting van opgeslagen materialen krijgt aandacht. De bibliotheek van het museum/kenniscentrum wordt zo ingericht dat particulieren en professionals daar met goede voorzieningen en in alle rust de collectie kunnen bestuderen.

BELEID VOOR SCHENKINGEN EN NALATENSCHAPPEN

In 2021 stelt het museum beleid vast voor schenkingen en nalatenschappen. Hierbij wil het museum zoveel mogelijk maatwerk bieden, zodat mensen er bijvoorbeeld ook voor kunnen kiezen hun donatie aan een specifiek onderdeel van het museum ten goede te laten komen. Het museum zet een bedrijvenclub op om de betrokkenheid van het bedrijfsleven te versterken en mogelijk ook andere partnerschappen.

STICHTING BEHEER WATERSNOODMUSEUM

De collectie van het Watersnoodmuseum bestaat uit verhalen en objecten met een grote emotionele waarde die particulieren aan het museum hebben geschonken. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat hun verhaal of object bij het museum in veilige handen is. Daarom heeft het museum de volledige collectie in 2019 ondergebracht in een aparte stichting: de Stichting Beheer Watersnoodmuseum. Het doel van deze stichting is de collectie goed te bewaren en te beheren en uit te breiden, zonder winstoogmerk. De collectie wordt in bruikleen gegeven aan de Stichting Nationaal Monument Watersnood die het museum exploiteert. Op die manier is de collectie goed beschermd, onafhankelijk van de bedrijfsvoering van het Watersnoodmuseum.

3.

HET MUSEUM ALS KENNISCENTRUM: HOOFD EN HART VERBINDEN

Het Watersnoodmuseum heeft een unieke positie om kennis over overstromingen en klimaat voor breed publiek toegankelijk te maken. De emoties die de verhalen over watersnoodrampen oproepen gaan hier vanzelfsprekend over in waterbewustzijn en nieuwsgierigheid naar de vraagstukken en handelingsperspectieven van nu. Om die reden heeft het museum de status van 'Nationaal kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953' gekregen. Het museum geeft daar actief invulling aan door als publieksvenster op te treden voor wetenschappelijke instituten. Dat doet het museum door feiten te verbinden met de verhalen uit het museum: van het hoofd naar het hart. Dat maakt het museum nog krachtiger en levert ook weer nieuwe verhalen op.

3.1

AMBITIE

2053

Een onderzoeker van het gerenommeerde Global Center on Adaptation in Rotterdam stuurt een appje naar de directeur van het Watersnoodmuseum. "Eind dit jaar zijn onze nieuwe berekeningen over klimaatverandering in Europa klaar. Ingewikkelde kost, maar het is belangrijk dat zoveel mogelijk Nederlanders en andere Europeanen er kennis van nemen. Daar heb ik jullie hulp weer bij nodig! Binnenkort overleggen hoe we dat aanpakken?"

De directeur van het Watersnoodmuseum appt onmiddellijk terug. "Natuurlijk, daar zijn we voor! We brengen de ingewikkelde berekeningen samen met jou terug naar de menselijke maat, met verhalen en duidelijke beelden. We hebben hier een student Gedragswetenschappen die een virtuele ZeespiegelReis ontwerpt met verhalen uit onze collectie. Dat spel kunnen we hier goed voor inzetten."

3.2

COLLECTIE BENUTTEN VOOR SOCIAAL- MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK

INZET

Het Watersnoodmuseum heeft een rijke collectie van primaire bronnen over de watersnoodramp van 1953. Het museum stimuleert actief onderzoek naar deze bronnen en de vraagstukken die daarmee samenhangen, zoals cultuurhistorische en sociologische vraagstukken. Daarvoor zoekt het museum samenwerking met opleidingen en kennisinstellingen. Onderzoek levert nieuwe kennis op over de watersnoodramp van 1953 en watersnoodrampen in het algemeen en vergroot het waterbewustzijn van studenten en onderzoekers. Het museum stimuleert de onderzoekers om de nieuwe kennis op een toegankelijke manier beschikbaar te maken voor groot publiek, bijvoorbeeld door een boek, filmpje of game te maken. Het onderzoek levert ook nieuw materiaal voor tentoonstellingen op.

ACTIES 2021-2024

ONDERZOEK FACILITEREN

Vanaf 2021 hoopt het Watersnoodmuseum jaarlijks meerdere studenten en onderzoekers te kunnen ondersteunen bij onderzoek naar (delen van) de collectie. De collectie herbergt veel onverkend bronnenmateriaal dat zich goed leent voor onderzoek met verschillende invalshoeken (zie ook 3.4). Het Watersnoodmuseum gaat hiervoor samenwerken met opleidingen, zoals Hogeschool Zeeland en University College Roosevelt.

INSPIRERENDE WERKPLEK

De komende jaren gaat het Watersnoodmuseum de bibliotheek opnieuw inrichten, zodat studenten en onderzoekers rust en ruimte hebben om de collectie te bestuderen. Daarnaast komen er flexibele werkplekken in het Vijfde Caisson.

PROFESSIONELE IMPULS KENNISTAAK

Het museum gaat het kenniscentrum een stevige positie geven met de aanstelling van een coördinator, die alle kennisactiviteiten gaat coördineren en een ondersteunende projectmedewerker. Het onderzoek krijgt een impuls door vrijwilligers en studenten aan te trekken die delen van de collectie gaan onderzoeken. Het museum wil dit stimuleren door bijvoorbeeld een prijsvraag uit te zetten of een beurs beschikbaar te stellen.

3.3

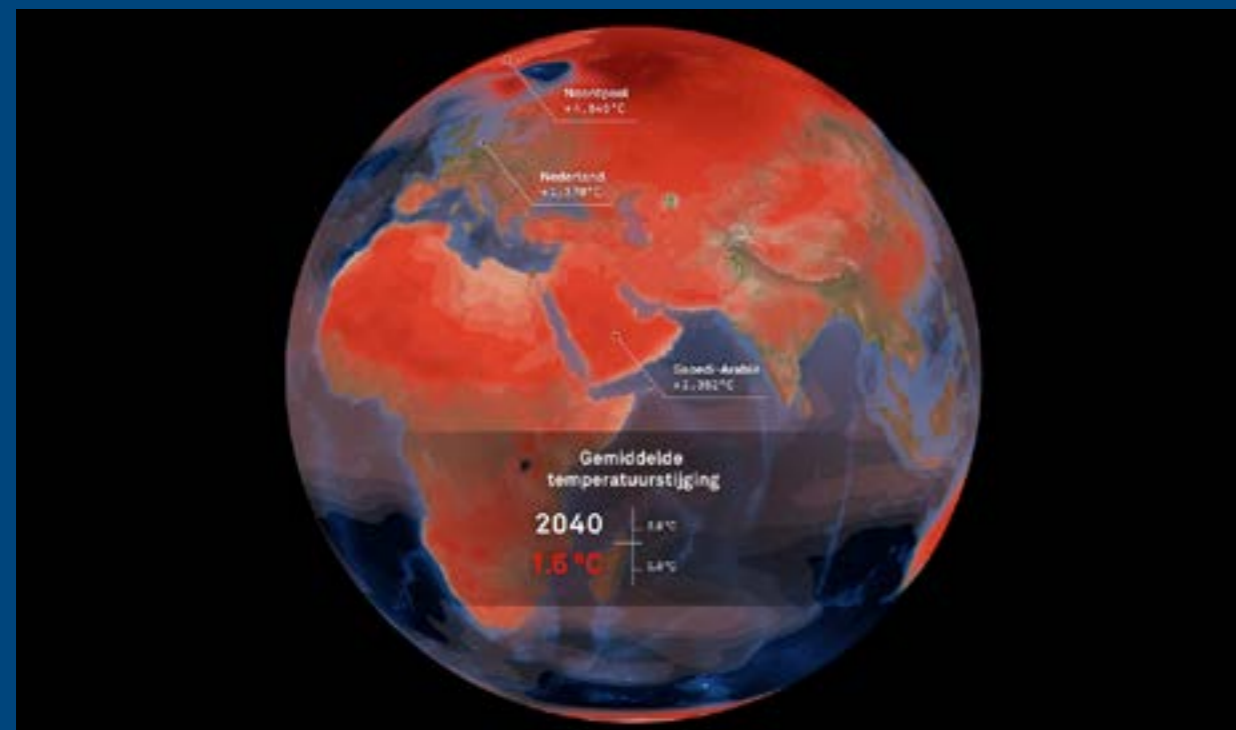
NATIONAAL EN INTERNATIONAAL PUBLIEKSVENSTER VOOR KENNIS OVER WATER EN KLIMAAT

INZET

Het Watersnoodmuseum wil een publiekswenster zijn voor kennis over water en klimaat. Dat betekent dat het museum complexe wetenschappelijke kennis van andere instituten op een toegankelijke manier presenteert en verbindt met de verhalen uit het museum. Het Watersnoodmuseum zoekt hiervoor actief de samenwerking met gerenommeerde kennisinstituten in Nederland, zoals het KNMI, Deltares, TU Delft, Global Center on Adaptation en het nieuw op te richten Delta Kenniscentrum.

Het museum gaat de functie als publiekswenster ook verder internationaliseren. In 1953 stond de hele wereld op om Nederland te helpen: voor het eerst in de geschiedenis verzamelden landen op grote schaal hulpgoederen in, landen

als Noorwegen en Zweden schonken noodwoningen, Italië organiseerde vakanties voor kinderen uit de getroffen regio, uit verschillende landen kwamen 'moddermeisjes' om te helpen met schoonmaken, kunstenaars boden waardevolle kunstwerken aan, enzovoort. Als nu ergens in de wereld een watersnood plaatsvindt (denk aan Katrina en Irma) kijkt de hele wereld opnieuw naar Nederland, nu om hulp te krijgen in de vorm van goede oplossingen voor de waterproblemen. Internationale delegaties die Nederlandse kennisinstituten bezoeken willen allemaal naar het Watersnoodmuseum en de Deltawerken: de bakermat van de huidige wereldwijd geprezen waterkennis. Het museum gaat zich nog meer richten op deze bezoekers. Een nieuwe medewerker Internationalisering gaat de inzet coördineren (zie 5.2).

ACTIES 2021-2024

PUBLIEKSVENSTER VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

↑ Het museum onderhoudt nauwe contacten met kennisinstituten die zich met overstromingen en klimaat bezighouden. In Nederland gaat het met name om KNMI, Deltares, het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ), het Global Center on Adaptation, het nieuwe Delta Kenniscentrum, de waterschappen en Rijkswaterstaat. Het museum stimuleert de kennispartijen om nieuwe kennis via het museum op een toegankelijk manier bij een breed publiek te brengen en stelt zich op als intermediair en facilitator om dat samen te realiseren, bijvoorbeeld gekoppeld aan een tentoonstelling.

PUBLIEKSVENSTER VOOR INTERNATIONALE DELEGATIES

↑ Het Watersnoodmuseum wil de museumcollectie en de documentatie over de watersnoodramp nog beter toegankelijk maken voor internationale delegaties en buitenlandse media die de regio's Rotterdam en Antwerpen bezoeken. Dit doet het museum onder meer door informatie in meerdere talen aan te bieden, aparte rondleidingen te organiseren voor deze groepen, documentatie beschikbaar te stellen en informatie uit te wisselen. Ook draagt het museum bij aan het organiseren van aantrekkelijke excursies naar het museum en de Deltawerken. De nieuwe medewerker Internationalisering gaat hier invulling aan geven (zie 5.2).

DEBATCENTRUM KLIMAAT EN ZEESPIEGELSTIJGING

↑ Het museum gaat zich ontwikkelen als debatcentrum voor actuele vraagstukken over klimaatverandering en zeespiegelstijging. Daarvoor organiseert het museum lezingen en presentaties door onderzoekers uit binnen- en buitenland, in samenwerking met de kennisinstituten en de Oosterscheldecommunity. Het museum stimuleert daarbij ook jonge onderzoekers om hun kennis te delen (zie ook 3.4).

PUBLIEKSVENSTER ZEESPIEGELSTIJGING

↑ De voorgaande acties krijgen in 2021 een concrete invulling voor het onderwerp zeespiegelstijging. Het museum organiseert samen met het NIOZ werksessies over communiceren over zeespiegelstijging met een breed publiek. Daarbij worden ook specialisten in wetenschapscommunicatie betrokken. Daarnaast organiseert het museum in 2021 workshops en lezingen over zeespiegelstijging. Met de resultaten richt het Watersnoodmuseum in 2022 een nieuw deel van het museum in over het thema zeespiegelstijging

3.4

EDUCATIEACTIVITEITEN VERBREDEDEN

INZET

Een belangrijk doel van het museum is het waterbewustzijn bij jongeren te vergroten, in binnen- en buitenland. De afgelopen jaren heeft het museum zich vooral gericht op rondleidingen en lespakketten voor basisscholen in de regio waar de watersnoodramp heeft plaatsgevonden. De kinderen in deze regio hebben vaak familieleden die de watersnood hebben meegemaakt. De komende jaren verbreedt het museum deze activiteiten naar andere regio's en komt er digitaal materiaal voor scholen in het buitenland. Daarnaast is het de bedoeling meer middelbare scholieren naar het museum te trekken om

ook hen kennis te laten nemen van de verhalen en te laten nadenken over de waterveiligheid in Nederland. Daarvoor heeft het museum recent samen met studenten van de Hogeschool Rotterdam een educatiepakket ontwikkeld. Voor studenten biedt het museum allerlei mogelijkheden om kennis te verdiepen. Samen met de andere Zeeuwse themamusea werkt het Watersnoodmuseum aan een doorgaande tijdlijn voor erfgoededucatie: Reizen in de Tijd (zie ook 4.4). Daarmee ontstaat een gestructureerd aanbod van erfgoededucatie in het onderwijs. Voor al deze groepen zet het museum communicatiemiddelen in die deze jongeren zelf al gebruiken, waaronder ook podcasts en interactieve games.

CANON VAN NEDERLAND

De watersnoodramp van 1953 is een van vijftig onderwerpen van de Canon van Nederland. Het doel van de Canon is de meest waardevolle en belangrijke hoogtepunten uit onze cultuur en geschiedenis op een aansprekende manier te presenteren, als basiskennis voor elke Nederlander. Speciaal voor de canon heeft het Watersnoodmuseum drie iconische topstukken geselecteerd: het kunstwerk De Verdronkenen (een wandkleed met alle namen van de 1836 slachtoffers), een bakelieten vulpen met de naam van een slachtoffer van watersnoodramp (dertig jaar na de ramp gevonden door een boer bij het ploegen van zijn land) en een gele canvas tas die gedropt werd boven een boerderij en waar een wanhopig gezin een reddende opblaasbare rubberboot in vond (baby Arie werd vanwege de kou in de canvas tas gelegd). Deze stukken krijgen speciale aandacht in het Watersnoodmuseum en in het Openluchtmuseum in Arnhem als onderdeel van de Canon van Nederland.

De canon is vooral bedoeld voor het onderwijs. De meeste scholen maken er gebruik van om de geschiedenis en de cultuur van Nederland te belichten. Zo krijgt een groot deel van de kinderen op school het verhaal van de watersnoodramp te horen. Het Watersnoodmuseum stimuleert de aandacht voor dit onderwerp met aanvullende educatieve activiteiten.

ACTIES 2021-2024

BASISSCHOLEN

De afgelopen jaren heeft het museum verschillende educatieve projecten ontwikkeld voor kinderen tot twaalf jaar, zoals een Nacht op een Dak (getuigen vertellen kinderen hun verhaal) en het Jeugdwatersnoodmuseum (een route door het museum voor kinderen aan de hand van de schoolschriftjes van Mina en Koos). De komende jaren wil het Watersnoodmuseum jaarlijks circa 200 basisschoolklassen ontvangen, in het museum of bij een educatieve activiteit. Naast de basisscholen uit de regio waar de watersnood heeft plaatsgevonden, gaat het museum ook scholen daarbuiten benaderen. Grote delen van Nederland zijn tenslotte kwetsbaar voor overstromingen. Voor buitenlandse scholen komt er online lesmateriaal beschikbaar in andere talen, waaronder ook een virtueel bezoek aan het Jeugdwatersnoodmuseum.

MIDDELBARE SCHOLEN

Het Watersnoodmuseum wil bereiken dat de watersnood van 1953 ook in het voortgezet onderwijs een vast onderdeel van het lesprogramma is. Het museum maakt dat aantrekkelijk door in samenwerking met middelbare scholen lespakketten en rondleidingen voor verschillende leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus van het voortgezet onderwijs te ontwikkelen, ook voor scholen in het buitenland. Educatie medewerkers en -vrijwilligers krijgen een passende opleiding om deze leeftijdsgroepen rond te leiden. Samen met de middelbare school in Zierikzee zet het museum een jaarlijkse werkweek over het thema watersnood op. In 2024 wil het museum jaarlijks circa 80-100 middelbare-schoolklassen bereiken. De nieuwe Boardroom Overstromingen en het Waterbouwersatelier (zie hieronder) zullen voor deze groep aansprekende onderdelen van het museumbezoek zijn: hier kunnen scholieren met elkaar in gesprek gaan over oplossingen voor de waterveiligheidsvraagstukken van nu.

STUDENTEN

"Toen ik in het Watersnoodmuseum geweest was, begreep ik pas echt hoe belangrijk de bescherming tegen overstromingen in Nederland is." Een bezoek aan het Watersnoodmuseum blijkt het waterbewustzijn van studenten een flinke impuls te geven, ook bij studenten die al een studie in deze richting volgen. Het Watersnoodmuseum wil zoveel mogelijk studenten deze kans bieden, door een fysieke of digitale rondleiding aan te bieden. Ook biedt het museum studenten de mogelijkheid om allerhande primaire bronnen over de watersnood en objecten uit de collectie te onderzoeken, bijvoorbeeld als onderdeel van een stage. Het onderzoek kan bijvoorbeeld gaan over de internationale hulpverlening, slachtofferhulp en rouwverwerking, de communicatie of de besluitvorming tijdens de crisis. Dit kan weer nieuw materiaal voor tentoonstellingen opleveren (zie ook 3.2) en nieuwe professionals in het omgaan met water en klimaat. Het museum legt hiervoor contact met onder meer Hogeschool Zeeland en University College Roosevelt. In 2021 start een project waarbij studenten in samenwerking met de Stichting Beeld en Geluid animaties maken bij honderd beeld- en geluidsfragmenten die te maken hebben met de Watersnoodramp en de eeuwige strijd tegen water (zie 2.2).

WATERBOUWERSATELIER EN BOARDROOM OVERSTROMINGEN

Vanaf 2021 zijn groepen van het onderwijs, overheden en kennisinstellingen welkom in de Boardroom Overstromingen in het Watersnoodmuseum. In een interactieve game-achtige omgeving kunnen ze hier oplossingen bedenken voor scenario's op het gebied van klimaatverandering, zeespiegelstijging, klimaatadaptatie en waterveiligheid. De 'snellookpansessies' geven inzicht in de keuzes en afwegingen die daarbij komen kijken. Het museum ontwikkelt de scenario's in samenwerking met Deltares, TU Delft en het KNMI. In het Paviljoen Waterbouwers (zie 2.2) komt vanaf 2022/23 het Waterbouwersatelier: een werkruimte waar groepen jongeren, studenten en onderzoekers de plannen van waterbouwers uit het verleden opnieuw tegen het licht houden en nadenken over de manier waarop de wereld in de toekomst droge voeten kan houden. De tentoonstelling en het atelier worden in samenwerking met de kennispartners en de overheden ontwikkeld. Zo mogelijk wordt daarbij de Canon 2500 jaar Nederlandse strijd tegen het water als middel ingezet. Alle voorzieningen worden in het Nederlands en het Engels aangeboden, zodat ook internationale groepen er gebruik van kunnen maken.

4.

VERBONDEN IN EEN STERK NETWERK

Verbinden is een kernwoord voor het Watersnoodmuseum. Het museum verbindt menselijke verhalen met wetenschappelijke feiten. Om dat goed te doen, legt het museum verbindingen met het nationale en internationale beleid, met de regio en met andere culturele instellingen.

4.1

AMBITIE

2053

De manager van het Watersnoodmuseum loopt tevreden over het erf van de Zeeuwse Waterboerin naar haar elektrische auto. Wat een interessant en hoopgevend bedrijf is dit toch: milieuvriendelijke landbouw met zout water en nieuwe, verrassend smakelijke gewassen. Er is veel belangstelling voor in binnen- en buitenland. Ze hebben net afgesproken dat het Watersnoodmuseum hier rondleidingen gaat geven, fysiek en digitaal. Terwijl ze terugrijdt naar het museum gaat de telefoon. Het Bretonse zustermuseum stelt voor om dit jaar nog een gezamenlijke tentoonstelling te maken, ook met het Arnhemse watermuseum: over de orkaan die Bretagne deze winter trof, de extreme droogte in Oost-Nederland en de verzilting in Zeeland. Allemaal kanten van de dezelfde medaille. Een prima idee. Ze appt meteen de contactpersonen bij de ministeries dat dit een mooie kans is om het nationale beleid onder de aandacht te brengen en krijgt enthousiaste reacties terug.

Aangekomen op het museumterrein valt haar weer op hoe bijzonder het buitenterrein is geworden. Het is hier inmiddels net zo spectaculair als in de caissons. Hierbuiten staan de positieve kanten van water centraal: de Waterbeeldentuin met kunstwerken van artists-in residence die zich hier ter plekke door de verhalen hebben laten inspireren, de wisselende living labs die het waterschap organiseert, de experimenten met duurzame energieopwekking en voedselvoorziening, de klimaatconcerten van geëngageerde musici uit de hele wereld. Ze steekt met plezier veel tijd in goede contacten met al deze mensen en organisaties. Haar motto is: samen vertellen we een beter verhaal.

4.2

VERBONDEN MET HET (INTER)NATIONALE WATER- EN KLIMAATBELEID

INZET

Het beleid voor water en klimaat verbreedt zich. Klimaatverandering uit zich niet alleen in te veel water, maar ook in droogte, verzilting en veranderingen in landbouw en natuur. Het Watersnoodmuseum verbindt de verhalen over watersnoodrampen met waterbewustzijn en belicht daarbij dit brede palet aan vraagstukken en oplossingen. Daarbij richt het museum zich op de wereldwijze impact van klimaatverandering.

ACTIES 2021-2024

KLIMAATADAPTATIE TOEGANKELIJK MAKEN

↑ Op dit moment werken alle gemeenten en waterschappen in Nederland aan klimaatadaptatie: maatregelen om de gevolgen van wateroverlast, overstromingen, droogte en hitte op te vangen. Klimaatadaptatie is nu nog voornamelijk een onderwerp voor professionals. Het Watersnoodmuseum heeft ervaring met het toegankelijk maken van complexe watervraagstukken voor een brede groep mensen. Daarom doet het museum de komende jaren mee aan het Interreg-project STAR2Cs, een Europees samenwerkingsproject waarin verschillende landen ervaringen met klimaatadaptatie uitwisselen. Het Watersnoodmuseum zal onder meer bijdragen aan het ontwikkelen van communicatie- en voorlichtingsmethoden. Het project levert een kennisbank op met laagdrempelige tips voor wat mensen zelf in en om het huis kunnen doen aan klimaatadaptatie, op basis van de ervaringen in de verschillende landen. De kennisbank krijgt in 2021 een plaats in het museum.

KLIMAATVERANDERING IN TENTOONSTELLINGEN

↑ In de vierde caisson krijgen bezoekers van het museum informatie over de gevolgen van klimaatverandering. De komende jaren gaat het museum dit onderwerp nog steviger aandacht geven, in de vaste tentoonstelling en in de tijdelijke tentoonstellingen (zie ook 2.2).

SAMENWERKEN MET KENNISINSTITUTEN

↑ Om de actiepunten hierboven goed te kunnen invullen, zet het museum een samenwerking op met de belangrijke kenniscentra, zoals het nieuwe Global Center on Adaptation in Rotterdam, Deltares, KNMI, NIOZ en het Delta Kenniscentrum. Het museum verkent de mogelijkheden om zich aan te sluiten bij de Vereniging voor Wetenschapsmusea en Science Centers (VSC) in Nederland.

4.3

VERBONDEN MET DE REGIO

INZET

Het Watersnoodmuseum is een nationaal museum dat tegelijkertijd stevig geworteld is in de Zuidwestelijke Delta. Het museum wil een sterke inhoudelijke samenwerking opzetten met het nieuwe Delta Kenniscentrum en de regionale overheden en ondernemers uit de buurt betrekken bij het debat over klimaatverandering en verduurzaming. Ook wil het museum de collectie buiten het eigen domein inzetten, bijvoorbeeld voor de zorg en andere maatschappelijke doelen.

ACTIES 2021-2024

SAMENWERKEN MET HET DELTA KENNISCENTRUM

Het nieuwe Delta Kenniscentrum zet Zeeland op de kaart als innovatief kenniscentrum voor andere delta's in de wereld op het gebied van water, voedsel en energie. Het museum en het Delta Kenniscentrum kunnen een krachtige combinatie vormen: de kennis die het Delta Kenniscentrum ontwikkelt, kan het Watersnoodmuseum toegankelijk maken voor breed publiek. Het museum maakt daarover in 2021 afspraken met het kenniscentrum.

PROEF LAB FOOD

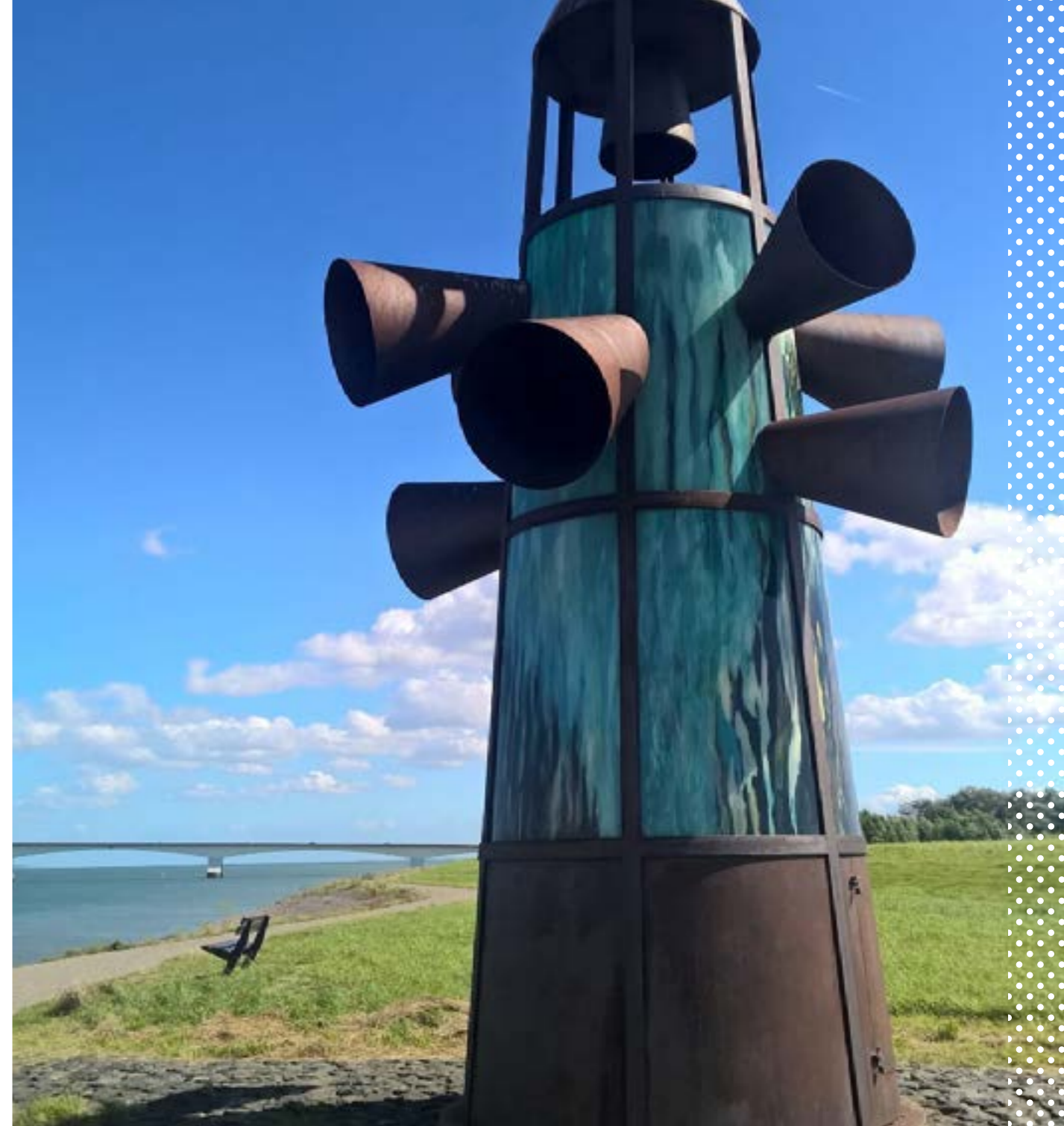

Klimaatverandering is een abstract onderwerp. Voor veel mensen blijft het ongreepbaar en daarmee ook minder urgent. Het museum wil klimaatverandering dichterbij brengen door het vraagstuk over water en klimaat door te trekken naar voedsel: klimaatverandering leidt bijvoorbeeld tot verzilting en ander landgebruik en daarmee tot andere gewassen en een andere oogst uit de zee. Klimaatverandering zie je dus ook terug op je bord. Dit is ook een van de thema's van het Delta Kenniscentrum. In het Vijfde Caisson, waar ook de museumbraasserie gevestigd is, wil het museum een Proef Lab opzetten. Bezoekers kunnen daar letterlijk proeven wat klimaat en klimaatverandering betekenen. Dit krijgt invulling in samenwerking met partners uit de regio, waaronder het innovatienetwerk FoodDelta Zeeland, ondernemers, makers, architecten en kunstenaars. Denk bijvoorbeeld aan het concept 'agri & aqua meet design', Delta Diners en kookworkshops door Zeeuwse topkoks, 3d-geprinte soepkommen van oesterschelpen, kussens van zeewier, streekproducten et cetera. Het concept kan buiten een vervolg krijgen, bijvoorbeeld met een waterbar op de dijk en excursies naar proefvelden met zilte teelt.

DOMEINOVERSTIJGEND SAMENWERKEN MET MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

Het Watersnoodmuseum wil de collectie waar mogelijk ook inzetten voor maatschappelijke doelen. Zo kunnen de geschenkoningen, met de inrichting uit de jaren vijftig, een plezierig gevoel van herkenning oproepen bij mensen met dementie en daarmee bijdragen aan de zorg. In samenwerking met Vluchtelingenwerk kan het museum nieuwe Nederlanders kennis laten maken met de geschiedenis van Nederland. Ook kan het museum bijdragen aan een dagje uit voor mensen die dat nodig hebben, bijvoorbeeld in samenwerking met dorpsraden of goedbedoelenorganisaties.

VERDRONKEN DORPEN

Nederland en de strijd tegen water. Ze zijn al sinds mensenheugenis met elkaar verbonden. In Zeeland, maar ook elders in Nederland, zijn in de loop van de tijd vele dorpen verzwolgen door het water. Op Colijnsplaat staat sinds 2009 het Monument van de Verdrongen Dorpen. Op bepaalde tijdstippen klinkt er een geluidscompositie: om 11.34, 14.04 en 15.30. Dit zijn jaren waarin grote watersnoden optraden, zoals de Sint Elisabethsvloed van 1404 en de Sint-Felixvloed van 1530. Op de traptreden staan dichtregels die over de Sint Elisabethsvloed zijn geschreven: "Het geldt voor nu, het geldt voor later. Wantrouw de macht van wind en water." Het Watersnoodmuseum is eigenaar van dit monument

4.4

VERBONDEN MET ANDERE CULTURELE INSTELLINGEN

INZET

Het Watersnoodmuseum zoekt verbinding met andere culturele instellingen in binnen- en buitenland. Door samen te werken met musea en andere culturele organisaties wil het Watersnoodmuseum nog effectiever aandacht vragen voor watersnoden, klimaatverandering en waterbewustzijn. Kunst en cultuur kunnen het debat over klimaatverandering en zeespiegelstijging inspireren en prikkelen. Samenwerking met andere musea geeft ook de mogelijkheid om van elkaar te leren: het Watersnoodmuseum deelt zijn unieke kennis en ervaring en verbetert de eigen expertise met de ervaringen die andere musea inbrengen. Door samen te werken versterkt de culturele sector bovendien zijn positie.

ACTIES 2021-2024

ONDERDEEL VAN HET UNESCO GLOBAL NETWORK OF WATER MUSEUMS

Op initiatief van Nederland steunt Unesco de oprichting van een mondiaal netwerk van watermusea. Het doel is dat de watermusea samen tot wereldwijde voorlichting en educatie op het gebied van water en duurzaamheid komen. In Nederland zijn verschillende musea onderdeel van het netwerk, waaronder het Watersnoodmuseum.

CONTACTEN CANVEY ISLAND

De watersnood van 1953 heeft ook in andere landen rond de Noordzee schade en slachtoffers veroorzaakt. Op Canvey Island, in de monding van de Theems, verdronken 58 bewoners. Net als in Nederland heeft de ramp het eiland getekend. Het Watersnoodmuseum onderhoudt de komende jaren de contacten met het herinneringscentrum op Canvey Island.

ONDERDEEL VAN HET UNESCO GLOBAL GEOPARK SCHELDE DELTA

De provincies in de Vlaamse-Nederlandse Schelddelta willen de status van UNESCO Global Geopark verkrijgen voor dit gebied, omdat de wisselwerking tussen natuurlijke processen en cultuurhistorie hier meer dan waar ook ter wereld zichtbaar is. Eind 2021 moet het bidbook klaar zijn dat hier de onderbouwing voor geeft. Het Watersnoodmuseum is partner van deze groep, omdat watersnoden een rode draad in de geschiedenis van de Schelddelta vormen. De UNESCO-status helpt om dat onder de aandacht te brengen en te houden.

SAMENWERKEN MET DE ZEEUWSE THEMAMUSEA

Het Zeeuws Museum, het Zeeuws Maritiem MuZEEum, het Bevrijdingsmuseum Zeeland, het Industrieel Museum Zeeland en het Watersnoodmuseum vormen een cluster van vijf Zeeuwse themamusea. De musea hebben afgesproken samen te werken en kennis en ervaringen te delen, met name bij het invullen van de ethische museumcodes (zie 5.6), digitalisering (zie 2.4) en het verbreden van de financiële basis (zie 5.5). Daarnaast werken de musea samen aan het project Reizen in de Tijd Zeeland, een doorgaande leerlijn voor erfoededucatie voor Zeeuwse scholen. Dit project loopt door tot eind 2022. Het Watersnoodmuseum deelt met de andere themamusea en met de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland zijn expertise met oral history, digitalisering, het werken met vrijwilligers en cultureel ondernemerschap.

WEEK VAN ONS WATER

De Nederlandse watermusea doen ieder jaar mee aan de Week van Ons Water en stemmen de communicatie daarover onderling af. Het Watersnoodmuseum doet hier ook aan mee.

SAMENWERKEN IN DE CULTURELE KETEN

Het museum werkt ook samen met andere culturele instellingen in de regio. Het museum is lid van het Zeeuws Cultureel Overleg en de daarbij horende Cultural Board, de Vereniging Zeeuwse Musea en de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland. Samen met 34 andere Zeeuwse kunst- en cultuurinstellingen heeft het museum in 2020 het manifest Zicht over Zee opgesteld, over de toekomst van de cultuursector. Samenwerking - binnen en buiten de sector - staat daarin centraal. Het museum geeft invulling aan de samenwerking in de keten door andere organisaties te betrekken bij activiteiten in het museum en de buitenruimte. Het museum wil de eigen activiteiten bijvoorbeeld versterken met film, muziek en toneel en door educatieve activiteiten en ontwerpogaves in het museum te organiseren.

KUNST EN CULTUUR INZETTEN VOOR DEBAT OVER KLIMAATVERANDERING

Kunst en cultuur kunnen het debat over klimaatverandering verrijken door vraagstukken in een nieuw licht te stellen, te confronteren en te inspireren. Dat kan tot nieuwe gedachten leiden, zowel over grootschalige ontwikkelingen als over dagelijkse handelingen. De komende jaren gaat het Watersnoodmuseum op verschillende manieren (vooral jonge) kunstenaars en makers betrekken om het debat over klimaatverandering en zeespiegelstijging aan te jagen. In 2021 levert dit al een tentoonstelling op met animaties die studenten van de kunstopleiding AKV/St. Joost (Avans Hogeschool) maken bij beeld- en geluidsfragmenten over de Watersnood en de strijd tegen water, in samenwerking met de Stichting Beeld en Geluid (zie 2.2). Vanaf 2023, het jaar van de zeventigjarige herdenking van de watersnoodramp, organiseert het museum samen met andere partners de eerste internationale Biënnale Kunst, Klimaat en Zeespiegelstijging (zie 2.2). In deze biënnale wordt kennis over klimaatverandering en zeespiegelstijging verbonden met kunst. Het museum nodigt wetenschappers, fotografen, beeldend kunstenaars, dichters, performers, musici en jonge makers uit om hieraan bij te dragen. De kunstuitingen worden verbonden met de museumcollectie, het debatcentrum klimaatverandering en zeespiegelstijging (zie 3.3), het Proef Lab Food (zie 4.3) en de activiteiten op het buitenterrein (zie 2.3). Ook jonge makers kunnen meedoen (denk bijvoorbeeld aan de verbinding tussen de geschenkwoningen van toen, de tiny houses van nu en het debat over duurzaamheid). Een verkenning vindt plaats naar verduurzaming op iconische of kunstzinnige wijze. Het museum zet een projectorganisatie op met duidelijke kaders die de inzet van kunst en cultuur stevig gaat invullen. De relatie met kunst grijpt ook terug op de watersnoodramp van 1953: verschillende kunstenaars uit binnen- en buitenland schonken toen kostbare kunstwerken als bijdrage aan de hulpverlening.

5.

GEZONDE BEDRIJFSVOERING

Het Watersnoodmuseum werkt met een kleine professionele staf en een groot aantal zeer betrokken vrijwilligers. Het museum heeft een snelle ontwikkeling doorgemaakt en de komende jaren moet de organisatie daarin meegroeien: de vaste staf uitbreiden, het aantal vrijwilligers op peil houden en een duurzame financiële basis creëren.

5.1

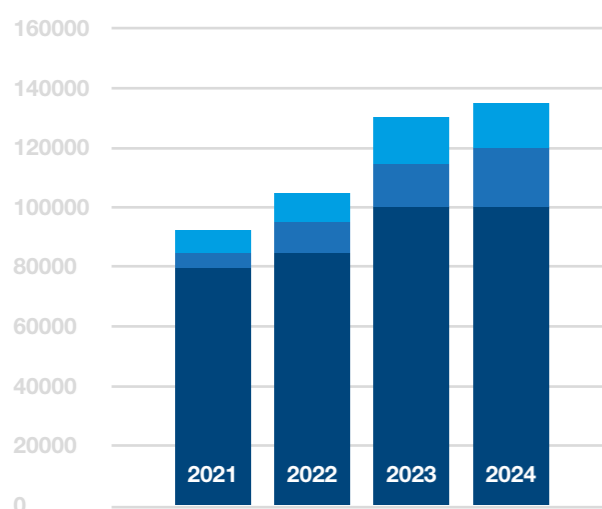

AMBITIE

2053

Bintu kijkt breed lachend naar de groep middelbare schoolkinderen die samen het jaarlijkse waterkunstwerk op de vierde caisson bouwen. Toen hijzelf zo oud was als deze kinderen, moest hij uit Congo wegvluchten na een allesverwoestende overstroming. Hier in de Schelde Delta werd hij hartelijk ontvangen. Al snel werkte hij als vrijwilliger in het Watersnoodmuseum en nu is het zijn beurt om voor een jaar het voorzitterschap op zich te nemen. De vaste staf en de 200 vrijwilligers vormen een kleurrijk gezelschap. Alle continenten zijn hier wel vertegenwoordigd. Onder de vrijwilligers zijn ook veel buitenlandse studenten die een jaar voor een goed doel willen werken.

Zijn telefoon piept. Een Europees nieuwsprogramma heeft straks een speciale uitzending over een overstroming in Zuid-Europa. Of hij voor de camera kan vertellen wat zo'n overstroming doet met mensen. Daar hoeft hij niet over na te denken. Naast hem zal weer de voorzitter van het Dutch Water & Climate Institute staan om de feiten over het weer en waterstanden toe te lichten. Ze zijn inmiddels een bekend duo op de Europese tv. Morgenochtend zal hij de museumstaf en de ICT-ers bij elkaar roepen en bespreken hoe ze in de rondleidingen en het digitale museum aandacht aan deze nieuwe overstroming kunnen geven. Kijk, daar is de cameravrouw al, aan de slag.

deelnemers bijeenkomsten en samenwerking
bezoekers digitaal
bezoekers fysiek

De inzet van het Watersnoodmuseum is dat het aantal betalende bezoekers in de periode 2021-2024 toeneemt van circa 90.000 in 2021 tot meer dan 130.000 in 2024. Dit is het totaal van het fysieke museumbezoek, het digitale museumbezoek en bezoekers van bijeenkomsten, samenwerkingsactiviteiten en andere evenementen in het museum en op het buitenterrein. Daarnaast wil het museum circa een half miljoen mensen bereiken via zijn digitale middelen.

5.2

VERDERE PROFESSIONALISERING

INZET

Het museum heeft - naast een groot aantal vrijwilligers - een kleine vaste staf in dienst. De afgelopen jaren is het museum uitgebreid, in nieuwe caissons en de buitenruimte, en het aantal bezoekers is fors toegenomen. Digitalisering vraagt steeds meer aandacht en het museum moet zijn taak als nationaal kenniscentrum verder invullen. De vaste staf is nog niet meegegroeid met deze ontwikkelingen. De inzet is

de staf de komende jaren in balans te brengen met de groei van het museum, in kwaliteit en kwantiteit. Daarbij is het steeds een afweging hoe deze uitbreiding invulling krijgt: met vaste contracten, tijdelijke contracten of inhuur van externe deskundigheid. Bij de werving van nieuw personeel geeft het museum invulling aan de Fair Practice Code en de Code Culturele Diversiteit en Inclusie (zie 5.6). Dit zijn minimale vereisten waar het museum aan moet voldoen om te kunnen blijven functioneren.

ACTIES 2021-2024

VERSTERKING FACILITAIRE, FINANCIËLE EN ICT-INZET

De groei en uitbreiding van het museum vertalen zich in steeds meer werk achter de schermen: meer facturen maken, vaker schoonmaken, meer veiligheidszorg (onder meer brandveiligheid en BHV), meer technische en digitale ondersteuning (bijvoorbeeld voor presentaties, digitaal museum, website, online overleg enzovoort) en meer ondersteuning van de horeca. Daarbij komt de wens om de bedrijfsvoering en de begroting en het personeels- en vrijwilligersbeleid verder te professionaliseren. De afgelopen jaren is de hoeveelheid werk voor deze basistaken fors gegroeid. Het is dringend nodig nu ook de personele inzet te versterken, met name voor facilitaire zaken, personeelszaken/HRM, financiën en ICT. Dit is een voorwaarde voor een goed lopend en professioneel werkend museum.

COÖRDINATOR EN PROJECTMEDEWERKER KENNIS

Het Watersnoodmuseum is trots op de status van Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953. Het museum wil deze taak duurzaam en professioneel invullen. Daarvoor stelt het museum een coördinator en een projectmedewerker aan. Deze stafleden gaan de kennisfunctie van het museum samen met vrijwilligers, studenten en onderzoekers invulling geven, om daarmee de museumcollectie verder uit te breiden en te versterken en het waterbewustzijn te vergroten. De activiteiten voor de komende jaren zijn beschreven in hoofdstuk 3.

MEDEWERKER DIGITALISERING EN INNOVATIE

De komende jaren zet het museum sterk in op verdere digitalisering en innovatie: het Digitaal Watersnoodmuseum, een betere en snellere website, uitbreiding van de app, inzet van social media om meer mensen te bereiken. Om deze ambities waar te maken trekt het museum een nieuwe medewerker Digitalisering en Innovatie aan.

MEDEWERKER INTERNATIONALISERING

Het museum wil in verschillende opzichten internationaler gaan werken (zie hoofdstuk 3 en 5.7): meer bezoekers uit het buitenland trekken, educatie voor buitenlandse scholieren bieden, buitenlandse studenten betrekken bij het onderzoek naar de collectie en het debat over klimaat en zeespiegelstijging enzovoort. De medewerker Internationalisering gaat deze inzet coördineren en samenwerkingsverbanden opzetten.

VERBETERING ARBEIDSVORWAARDEN

Het museum heeft de afgelopen jaren de arbeidsvoorwaarden al op verschillende punten verbeterd. Een vergoeding voor woon-werkverkeer was er tot nu toe nog niet. Steeds vaker is dit een punt van overleg bij het aantrekken van nieuwe mensen. Gedurende de komende termijn wordt ingezet op een reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer voor alle vrijwilligers en medewerkers, rekening houdend met de nieuwe trend in thuiswerken.

PROFESSIELE CONSERVATOR

Het museum is toe aan een professionele conservator (zie ook 2.5). De collectie is de afgelopen jaren fors gegroeid. Het is nu noodzakelijk om professioneel beleid te maken voor verdere uitbreiding van de collectie, zorgvuldig beheer van de collectie, archivering en duiding van de objecten op basis van gedegen onderzoek.

5.3

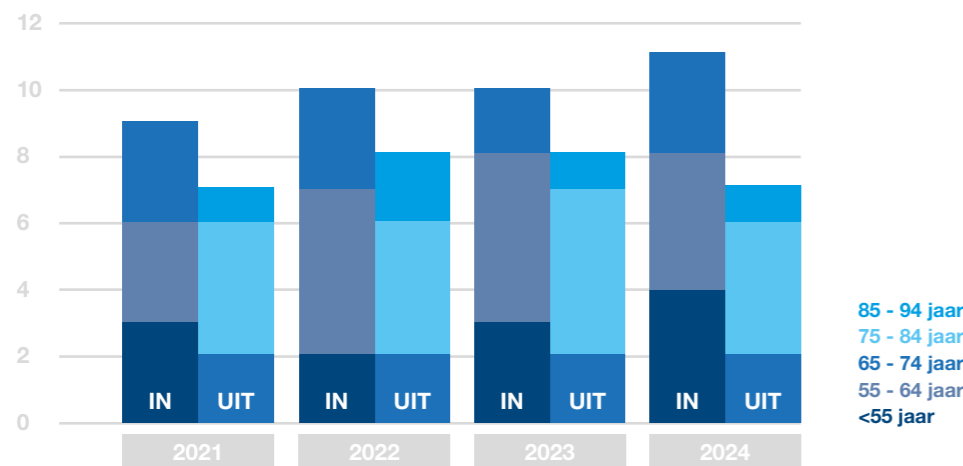
CONTINUÏTEIT IN HET VRIJWILLIGERSBESTAND

INZET

Het is een indrukwekkende kant van het Watersnoodmuseum: de enorme betrokkenheid en inzet van vrijwilligers. Vanaf de start van het Watersnoodmuseum zijn zij de dragers van het museum. Inmiddels zijn circa 135 vrijwilligers actief. Ze ontvangen bezoekers, verkopen kaartjes, geven rondleidingen, richten tentoonstellingen in, lossen technische problemen op en zoeken actief naar nieuwe verhalen en bronnen. De vrijwilligers zijn onmisbaar voor het museum. En andersom ook: voor de vrijwilligers is het werk in het museum vaak een belangrijk onderdeel van hun leven en hun contacten. Sinds 2015 heeft het museum een Vrijwilligersraad die de directie adviseert over de betrokkenheid en inzet van vrijwilligers en de vrijwilligers vertegenwoordigt in besluitvormingsprocessen.

Mensen beginnen op steeds hogere leeftijd met vrijwilligerswerk, dat merkt ook het Watersnoodmuseum. De komende jaren zal een deel van de vrijwilligers het museum verlaten. Het Watersnoodmuseum wil het vrijwilligersbestand op het huidige niveau houden. Dat vraagt een actieve zoektocht naar nieuwe instroom.

In- en uitstroom vrijwilligers

Het Watersnoodmuseum gaat actief nieuwe vrijwilligers aantrekken, zodat er de komende jaren netto meer vrijwilligers bijkomen.

ACTIES 2021-2024

40 NIEUWE VRIJWILLIGERS

In 2021 ligt er een plan van aanpak om nieuwe vrijwilligers te werven. Het Watersnoodmuseum wil ook nieuwe bronnen van vrijwilligers aanboren, zoals 'nieuwe Nederlanders' en buitenlandse studenten die een tussenjaar besteden aan een goed doel. Daarbij geeft het museum invulling aan de Code Culturele Diversiteit en Inclusie. De komende jaren komen geleidelijk nieuwe vrijwilligers in dienst. Eind 2024 hebben zetten ten minste 40 nieuwe vrijwilligers zich in voor het museum. In die periode zullen circa 30 van de huidige vrijwilligers het Watersnoodmuseum verlaten. Daarmee zijn eind 2024 in totaal 145-150 vrijwilligers actief. Alle vrijwilligers werken op basis van een vrijwilligersovereenkomst.

5.4

PASSEND BESTUURSMODEL EN JONGERENRAAD

INZET

Het Watersnoodmuseum heeft op dit moment een betrokken en goed functionerend bestuur, bestaande uit acht onbezoldigde bestuursleden. Het bestuur van het museum is ook het bestuur van de Stichting Beheer Watersnoodmuseum waar de collectie in is ondergebracht (zie 2.4). De groei van

het museum is aanleiding om een nieuw bestuursmodel te overwegen: van een bestuur naar een Raad van Toezicht. Daarnaast wil het museum de ideeën van jongeren betrekken bij de koers van het museum. Ook is het de ambitie een internationale Raad van Advies in te stellen. Bij de invulling van de verschillende raden volgt het museum de Code Culturele Diversiteit en Inclusie.

ACTIES 2021-2024

INSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

Het museum werkt de mogelijkheden van het Raad van Toezichtmodel verder uit en neemt op basis daarvan in 2021 een besluit over de invoering. Als voor een Raad van Toezicht wordt gekozen, krijgt ook de Stichting Beheer Watersnood een Raad van Toezicht; daarin nemen dan dezelfde leden zitting als in de Raad van Toezicht van het museum (vergelijkbaar met de huidige situatie). Bij de instelling van de Raden van Toezicht geeft het museum invulling aan de Governance Code Cultuur.

TOEKOMSTVISIE VOOR HET MUSEUM

Wie zijn de museumbezoekers van de toekomst? Wat verwachten zij van een museumbezoek? Hoe kan het Watersnoodmuseum daarop inspelen? Op dit soort vragen bestaan geen eenduidige antwoorden, maar het is wel belangrijk erover na te denken. DEN, het kennisinstituut voor digitalisering in de kunstsector, werkt aan realistische scenario's voor het toekomstige cultuurpubliek. Het Watersnoodmuseum gaat aan de hand van deze scenario's in gesprek met het bestuur/de Raad van Toezicht en de Jongerenraad over toekomstige ontwikkelingen van het museum.

INTERNATIONALE RAAD VAN ADVIES

Het Watersnoodmuseum is een nationaal museum met een internationale uitstraling. Het museum wil de internationale uitstraling versterken en stelt daarvoor een internationale Raad van Advies in die de Raad van Toezicht vanuit internationaal perspectief gaat adviseren over de koers van het museum.

STICHTING BEHEER WATERSNOODMUSEUM

In de komende jaren geeft het museum verder invulling aan de doelen van deze stichting: de collectie van museale voorwerpen bewaren, beheren, uitbreiden en in bruikleen geven. Bij de uitbreiding van de collectie richt het museum zich ook op objecten die samenhangen met de toekomstige overstromingsrisico's, klimaatverandering en zeespiegelstijging. Het toegankelijk maken van de collectie voor breed publiek, en met name voor de jeugd, krijgt speciale aandacht. Een belangrijke taak is ook de collectie op professionele wijze bewaren en opslaan (zie ook 2.5). Het vermogen van de stichting bestaat uit subsidies en donaties (zoals schenkingen en nalatenschappen). De komende jaren gaat het museum actiever fondsen verwerven en zoveel mogelijk maatwerk bieden aan organisaties en particulieren die willen subsidiëren of doneren.

INSTELLING JONGERENRAAD

De jongere generatie voelt zich sterk betrokken bij klimaatverandering en zeespiegelstijging. Duizenden jongeren deden de afgelopen jaren mee aan Spijbelen voor Klimaat, Klimaatmarsen en Schoolstakingen voor Klimaat. Het museum wil jongeren de kans geven om structureel mee te denken en te adviseren over nieuwe ontwikkelingen in het museum. Jongeren weten beter dan volwassenen wat de wensen en verwachtingen van hun leeftijdsgenoten zijn en welke digitale middelen daar het beste bij passen. Daarom wil het Watersnoodmuseum in de loop van 2021 een Jongerenraad instellen met duidelijke taken en bevoegdheden.

5.5

TOEKOMSTBESTENDIGE FINANCIËLE BASIS

INZET

Het museum is tot nu toe vrijwel geheel 'zelfvoorzienend': het draait bijna volledig op de inkomsten uit de kaartverkoop, museumbrasserie en museumwinkel. Het Watersnoodmuseum ontvangt wel subsidies voor tijdelijke projecten, maar nagenoeg geen exploitatiesubsidie. Dat is uniek in museumland en het Watersnoodmuseum is er

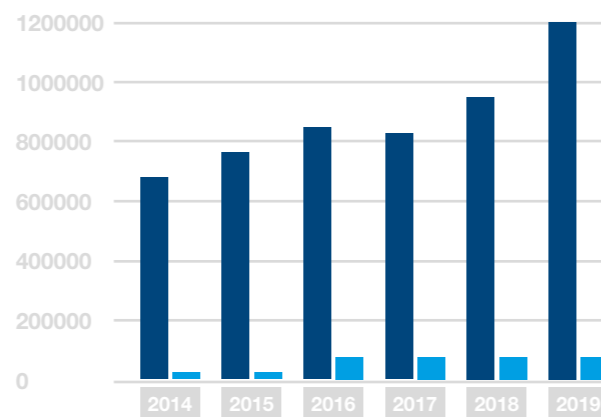
trots op, maar dit is niet langer een robuuste basis. Om de basisinfrastructuur van het museum op orde te houden is een duurzamer financieel fundament nodig. Daarom wil het Watersnoodmuseum de financiële basis verbreden met structurele exploitatiesubsidies van overheden. De nieuwe taken die het museum erbij heeft gekregen als kenniscentrum en de sterke afname van het museumbezoek door Covid-19 maken deze verbreding nog urgenter.

ACTIES 2021-2024

SOLIDE FINANCIËEL BELEID

Het Watersnoodmuseum heeft uitgangspunten geformuleerd voor solide financieel beleid. In de uitgangspunten staat onder meer welk percentage van de begroting maximaal aan personeelskosten besteed mag worden en welk bedrag jaarlijks beschikbaar moet zijn als continuïteitsreserve. Het museum werkt aan een exploitatie- en investeringsbegroting en zet een projectenadministratie op, om binnen de groeiende organisatie duidelijkheid te scheppen over beschikbare budgetten. Op deze manier waarborgt het museum dat er steeds goed zicht is op de financiën en dat de middelen op een goede manier besteed worden. De komende jaren handelt het museum in overeenstemming met de uitgangspunten voor de periode 2021-2025 (zie 6.2).

(zie tabel). Uiterlijk vanaf 2022 wil het museum over een structurele exploitatiesubsidie van 1,1 miljoen euro per jaar beschikken, als duurzame financiële basis. Er wordt een betekenisvolle bijdrage en inzet verwacht van de gemeente Schouwen-Duiveland en de provincie Zeeland, om ervoor te zorgen dat het Watersnoodmuseum als grootste museum van de regio zijn taken op een verantwoorde manier kan uitvoeren en blijven uitvoeren. De Raad voor Cultuur benadrukt in haar recente advies Onderweg naar Morgen het belang van structurele budgetten voor de culturele sector.

bijdrage subsidie voor exploitatie omzet eigen inkomsten

Het Watersnoodmuseum draaide de afgelopen jaren vrijwel volledig op eigen inkomsten. Om de basisinfrastructuur van het museum op orde te houden is een duurzamer financieel fundament nodig, in de vorm van een structurele hogere exploitatiesubsidie.

STRUCTURELE EXPLOITATIESUBSIDIE VAN OVERHEDEN

Het Watersnoodmuseum gaat de gemeente Schouwen-Duiveland, de drie waterschappen, de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant en de ministeries van OCW, I&W en EZK actief benaderen voor een structurele exploitatiesubsidie of investeringssubsidies. Al deze overheden hebben er belang bij dat het Watersnoodmuseum zijn werk goed kan blijven doen, vanwege het culturele erfgoed, de emotionele waarde van de collectie en de toegankelijke manier waarop het museum waterbewustzijn bij het brede publiek stimuleert. Met deze inzet ondersteunt het museum bijvoorbeeld het nationale en internationale cultuurbeleid van het ministerie van OCW, het Klimaatakkoord, het nationaal Deltaprogramma en de Zuidwestelijke Delta

OVERHEIDSINSTANTIE	BELEID	BIJDRAGE WATERSNOODMUSEUM
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024	Museum toegankelijk en aantrekkelijk maken voor iedereen Museumcodes toepassen De internationale uitstraling van het museum vergroten
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	Klimaatakkoord	Klimaatbewustzijn vergroten voor breed publiek De eigen bedrijfsvoering verduurzamen
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Nationaal Deltaprogramma Nationale klimaatadaptatiestrategie	Water- en klimaatbewustzijn vergroten voor breed publiek De herinnering aan de ramp van 1953 verbinden met de huidige en toekomstige vraagstukken over omgaan met water Nationale herdenkingen van de ramp van 1953
Rijkswaterstaat en de waterschappen	Hoogwaterbeschermingsprogramma	De herinnering aan de watersnoodramp levend houden en daarmee het risico van overstromingen onder de aandacht houden op een toegankelijke manier voor een breed publiek
Zuidwestelijke Delta	Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta: veilig en klimaatbestendig, ecologisch veerkrachtig, economisch vitaal Klimaatadaptatie en waterbeleid	De noodzaak van veilig en klimaatbestendig voor breed publiek inzichtelijk maken aan de hand van verhalen over de Watersnoodramp van 1953 en de wateraanpak van de toekomst Als publiekvenster fungeren voor kennis over water en klimaat
Provincie Zeeland	Cultuurnota 2022 Samen Zeeland zichtbaar maken Deltakenniscentrum water, voedsel en energie	Cultureel erfgoed van Zeeland zichtbaar maken Kennis over de watersnoodramp van 1953 verzamelen en toegankelijk maken voor breed publiek
Gemeente Schouwen-Duiveland	Strategische visie Tij van de Toekomst: water en water economie	Niet alleen de risico's van water laten zien, maar ook de kansen en de nieuwe vraagstukken
Gemeenten, waterschappen, provincies	Stresstesten en maatregelen klimaatadaptatie	De verhalen over de Watersnoodramp van 1953 verbinden met de huidige klimaatvraagstukken op een toegankelijke manier voor breed publiek

Het Watersnoodmuseum ondersteunt en versterkt het beleid en de taken van ministeries, Rijkswaterstaat en de waterschappen, het samenwerkingsverband Zuidwestelijke Delta, provincie Zeeland en de gemeenten.

5.6

TOEGANKELIJK, EERLIJK EN INCLUSIEF

INZET

Het museum wil dat iedereen het museum kan bezoeken en zich daar in alle opzichten veilig voelt. Daarom wil het museum voldoen aan de professionele museumcodes. Het bestuur en de directie van het Watersnoodmuseum handelen al in lijn met de Governance Code Cultuur; de komende jaren richt het museum zich op de Fair Practice Code en de Code Culturele Diversiteit en Inclusie. Voldoen aan deze codes is vaak ook een voorwaarde om in aanmerking te komen voor subsidies van het Rijk en bijdragen van landelijke fondsen. De codes hebben betrekking op de 4 P's: publiek, presentatie, personeel en partners. Daarnaast investeert het museum in een corona-veilige omgeving.

ACTIES 2021-2024

VOLDOEN AAN DE FAIR PRACTICE CODE

↑ De Fair Practice Code is de gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie. Het doel van de code is te komen tot 'fair pay, fair share en fair chain'. Dat houdt onder meer in: een eerlijke vergoeding voor werk, transparante bedrijfsvoering van fonds tot zzp'er, oog voor duurzame kwaliteit en zorgdragen voor diversiteit in de sector. Het museum heeft al eerste stappen gezet door marktconforme afspraken te maken met kunstenaars. De komende jaren krijgt het aspect duurzaamheid speciale aandacht.

VOLDOEN AAN DE CODE CULTURELE DIVERSITEIT EN INCLUSIE

↑ In 2019 is de Code Culturele Diversiteit verbreed tot de huidige Code Culturele Diversiteit en Inclusie. De code biedt een kapstok voor diversiteitsbeleid in de culturele sector. De inzet is dat culturele ondernemingen aandacht geven aan diversiteit en inclusie in programma's, het publiek, het personeel en het bestuur en de partners waarmee de culturele onderneming samenwerkt. Het Watersnoodmuseum stelt in 2021 een notitie op over de manier waarop deze code invulling krijgt. Het museum zal onder meer aandacht geven aan diversiteit in het personeels- en vrijwilligersbeleid en in de marketing en communicatie. Daarbij richt het museum zich speciaal ook op groepen die nu nog nauwelijks naar het museum komen.

TOEGANKELIJK EN CORONA-VEILIG

↑ De toegankelijkheid van het museum is al goed op orde, maar voor slechthorenden is misschien nog extra winst te behalen door een ringleiding aan te leggen. Dat gaat het museum in 2021 onderzoeken. Het museum corona-veilig maken heeft de hoogste prioriteit voor de korte termijn. Dat geldt vooral voor het museumdeel dat de verhalen over de watersnoodramp laat zien. Er komt een speciale oral-historyruimte in het eerste caisson waar bezoekers en onderzoekers de filmpjes met verhalen coronaproof en in alle rust kunnen bekijken (zie ook 2.2).

5.7

PR, COMMUNICATIE EN MARKETING

INZET

Voor de corona-dip was het bezoekersaantal gestegen tot 100.000 bezoekers per jaar. Daarmee trekt het Watersnoodmuseum het grootste aantal bezoekers in de Zeeuwse cultuur-stedelijke regio. De sterke toename van het aantal bezoekers is onder meer het gevolg van goede PR, communicatie en marketing. Het museum wil in de periode 2021-2024 toegroeien naar een hybride model van fysiek museumbezoek, digitaal museumbezoek en bezoekers van bijeenkomsten en evenementen in en rond het museum. De inzet is jaarlijks structureel ten minste 100.000 bezoekers in het museum in Ouwerkerk te ontvangen en het (betaalde) digitale museumbezoek te laten groeien van 5.000 bezoekers in 2021 tot 20.000 in 2024. Daarnaast wil het museum in totaal een half miljoen mensen bereiken via de verschillende digitale middelen. Om die aantallen te bereiken moet het museum blijven investeren in goede marketing, communicatie en PR en daar steeds nieuwe middelen voor inzetten, waaronder social media. De komende jaren wil het museum de nationale en internationale bekendheid vergroten en meer aandacht geven aan buitenlandse bezoekers. Het museum werkt al enkele jaren samen met de NBTC die Nederland als toeristische bestemming promoot in het buitenland.

Door steeds nieuwe bijzondere tentoonstellingen te organiseren, blijft het voor 'bekende' bezoekers aantrekkelijk om terug te keren. Om nieuwe museumbezoekers te bereiken is vooral communicatie en PR nodig, met goed marktonderzoek als basis. Activiteiten als het debatcentrum (zie 3.3) en de Boardroom Overstromingen (zie 3.4) zijn belangrijk om bezoekers uit de kenniswereld te trekken.

ACTIES 2021-2024

MARKTONDERZOEK

↑ De komende jaren gaat het museum gericht marktonderzoek uitvoeren: wie zijn de bezoekers van het museum, waar komen ze vandaan, waarom komen ze, wat zijn hun verwachtingen en wensen? En welke mensen hebben het Watersnoodmuseum nog niet ontdekt, maar zijn mogelijk wel geïnteresseerd? Het marktonderzoek gaat over nationaal en internationaal bezoek aan het fysieke museum, het Digitale Watersnoodmuseum en de website (zie 2.3). Met deze informatie kan het museum de communicatie en pr verbeteren en het aanbod van het museum nog beter aan laten sluiten bij de verschillende bezoekersgroepen. Bij dit onderzoek zijn ook studenten te betrekken.

SOCIAL MEDIA

↑ Het Watersnoodmuseum zet nu al Twitter, Facebook, YouTube, Instagram en LinkedIn in om bekendheid te geven aan het museum. Kleine clips en tekstjes (in het Nederlands en Engels) maken het museum zichtbaar in binnen- en buitenland en vergroten de betrokkenheid bij het onderwerp. De komende jaren gaat het museum ook andere mediaplatforms benutten om andere groepen te bereiken. Via het Digitaal Museum op de website kan het publiek nu al clips over het museum en het kenniscentrum bekijken. Het museum zal ook jonge vloggers/bloggers uitnodigen om het museum te bezoeken. Continuïteit is daarbij essentieel: er moet steeds opnieuw iets bijzonders te beleven zijn. De inzet is dat het museum eind van 2021 10.000 volgers heeft en dat er jaarlijks 5000 bijkomen.

LANDELIJKE BEKENDHEID, GROEPEN, ARRANGEMENTEN EN FAMILIEACTIVITEITEN

↑ De afgelopen jaren lag het accent van de activiteiten op bekendheid in de zuidwestelijke delta. De komende jaren wil het museum de landelijke bekendheid vergroten, bijvoorbeeld met advertenties in landelijke kranten/magazines, op radio en tv en via social media. Vanaf 2021 ontwikkelt het Watersnoodmuseum zich meer als arrangementenaanbieder voor families en groepen. Het museum stelt verschillende arrangementen samen, variërend van een groepsbezoek aan het museum met catering tot een programma van een of meerdere dagen samen met partners uit de regio (camping, fietsverhuur, wandelroute, rondvaart op de Oosterschelde, oesters eten, wijn proeven). Dit past ook bij de behoefte om in deze coronatijd dichter bij huis te recreëren en vakantie te vieren. De verwachting is dat dit nieuwe aanbod het teruglopende museumbezoek via touringcaroperators zal opvangen en vervangen.

INTERNATIONALE BEKENDHEID

↑ Het Watersnoodmuseum is een nationaal museum met internationale uitstraling. Er is nu al grote interesse bij buitenlandse delegaties die de Nederlandse waterinstituten opzoeken. De potentie voor veel meer buitenlandse bezoekers is groot, vooral ook voor bezoek aan het Digitaal Watersnoodmuseum. De komende jaren gaat het museum de internationale bekendheid met verschillende middelen vergroten. Het marktonderzoek (zie 5.2) helpt daarbij.

CRUISEMAATSCHAPPIJEN

↑ Verschillende cruisemaatschappijen hebben het Watersnoodmuseum aan hun programma toegevoegd. Het museum gaat cruisemaatschappijen actiever benaderen, ook Vlaamse en andere buitenlandse maatschappijen. De cruises kunnen op termijn voor de deur van het museum aanleggen (zie 2.3).

5.8

KLIMAATVRIENDELIJKE BEDRIJFSVOERING

INZET

Het museum wil bezoekers bewust maken van de ernstige gevolgen van klimaatveranderingen en laat zien hoe belangrijk en urgent het is klimaatverandering zo mogelijk nog tegen te gaan. Daar moet tegenover staan dat het museum zelf

ook alles op alles zet om duurzaam en klimaatvriendelijk te handelen: practice what you preach. Dat betekent dat het museum zoveel mogelijk gebruik maakt van niet-fossiele energiebronnen, duurzame producten in de horeca aanbiedt en duurzame materialen toepast in de inrichting. De website van het museum wordt CO₂-neutraal gehost.

VERDUURZAMING CAISSONS

↑ De caissons zijn een prachtige museumlocatie (het symbool van de watersnood en het herstel), maar de betonnen constructies vragen ook veel onderhoud. Het museum wil de constructies en het onderhoud verduurzamen. Dit leidt ook tot lagere onderhoudskosten.

DUURZAME PRODUCTEN

↑ Het museum gaat in de brasserie en de overige horeca zoveel mogelijk duurzame producten aanbieden, zoals biologische groenten en koffie. Dit krijgt ook invulling met het Proef Lab Food, waar bezoekers kunnen proeven wat klimaatverandering inhoudt (zie 4.3).

DUURZAME ENERGIE

↑ De komende jaren gaat het museum op het eigen terrein duurzame elektriciteit opwekken met aquathermie en zonnepanelen. De ambitie is om genoeg duurzame energie op te wekken voor het volledige energieverbruik van het Watersnoodmuseum. Het bedrijf Mothership uit Rotterdam (bekend van iconische kunst- en landschapsprojecten zoals de Hoorn des Overvloeds in de Markthal) voert een verkenning uit naar een "zonnegolf". Het ontwerp omvat het hele verhaal van het Watersnoodmuseum: waterbewustzijn, klimaatverandering en zeespiegelstijging, de kracht van duurzame energie, de kansen voor een veilige en duurzame toekomst. In 2021 wordt deze verkenning verder uitgewerkt.

6.

MEERJARENBEGROTING

De acties uit dit meerjarenbeleidsplan hebben financiële consequenties. Het museum wil meer bezoekers trekken en daarmee groeien de inkomsten. Om meer bezoekers te trekken moet het museum het aanbod blijven vergroten en vernieuwen en de organisatie verder professionaliseren. Dat leidt tot hogere uitgaven. De meerjarenbegroting 2021-2024 biedt de financiële basis voor de acties uit dit beleidsplan.

6.1

KORTE TOELICHTING OP DE MEERJAREN- BEGROTING

Bijlage 1 geeft de meerjarenbegroting van het Watersnoodmuseum voor de periode 2021-2024.

De meerjarenbegroting is gebaseerd op de financiële uitgangspunten die het bestuur heeft vastgesteld (zie 6.2). De uitgangspunten gaan bijvoorbeeld over de verwachte omzetgroei, randvoorwaarden voor de personeelskosten en de vereiste reserves. Naast een exploitatiebegroting is er een investeringsbegroting (zie bijlage 2) en een projectenadministratie. Dit geeft meer inzicht in de kosten en baten van afzonderlijke projecten en maakt de besluitvorming daarover transparanter.

De toekomst geeft altijd onzekerheden, dat geldt ook voor de meerjarenbegroting 2021-2024. Hoe snel de wereld kan veranderen, heeft de coronacrisis dit jaar geleerd. Daarom is het belangrijk zo goed mogelijk zicht te hebben op mogelijke risico's en hoe het museum daarmee om kan gaan (zie 6.3). De coronacrisis heeft ook duidelijk gemaakt dat het museum een continuïteitsreserve achter de hand moet houden en dat die de komende jaren geleidelijk verder moet groeien.

Een belangrijke conclusie van dit meerjarenbeleidsplan is dat het Watersnoodmuseum dringend toe is aan een structurele exploitatiesubsidie van overheden, vergelijkbaar met andere nationale musea. Het museum is het stadium voorbij dat het kan draaien op eigen inkomsten en tijdelijke projectsubsidies. De vereiste groei en professionaliseringsslag vragen nu om een duurzamere financiële basis. Hiermee brengt het museum de basisinfrastructuur op orde. Dat kan in de toekomst de mogelijkheid scheppen om in aanmerking te komen voor BIS-subsidie van het Rijk.

6.2

FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN PERIODE 2021-2024

Deze meerjarenbegroting voldoet aan de financiële uitgangspunten die het bestuur van het Watersnoodmuseum heeft vastgesteld voor de periode 2021-2024:

- 1 Het Watersnoodmuseum past eens in de twee jaar de entreprijzen aan. In de komende periode gebeurt dat in 2021 en 2023.
- 2 De omzet van de museumwinkel en de koffiehok groeit met 5% per jaar.
- 3 De omzet van de brasserie in Het Vijfde Caisson groeit met 10 % per jaar.
- 4 De overige inkomsten groeien in de periode 2021-2024 naar € 1,1 miljoen per jaar.
- 5 Er is een steviger, solide basis in de exploitatie door overheden noodzakelijk.
- 6 De personeelskosten bedragen nooit meer dan 60% van de netto inkomsten. Dit geldt niet voor de personeelskosten ten behoeve van het kenniscentrum.
- 7 De continuïteitsreserve groeit van € 250.000 in 2021 naar circa € 400.000 in 2024.
- 8 Onderdeel van de begroting zijn, naast een gezonde exploitatieopzet, een investeringsbegroting en een projectenadministratie.
- 9 Het Watersnoodmuseum geeft met de begroting invulling aan de Fair Practice Code: de gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie (zie 5.6).
- 10 Het museum houdt de financiële gevolgen en de duur van de coronamaatregelen nauwlettend in de gaten en stelt het meerjarenperspectief op basis daarvan zo nodig bij (zie ook 6.3).

RISICO'S

Het Watersnoodmuseum heeft de volgende vijf risico's verkend:

1

Verwachte bezoekersaantallen en bijbehorende omzetten worden niet gehaald

Beheersmaatregel: sturen op inkomsten en uitgaven gedurende het jaar. Bij de jaarlijkse opstelling van de begroting zal het museum de ervaringscijfers nauwgezet bestuderen en zo nodig aanpassingen in de begroting doorvoeren. Daarnaast is er een continuïteitsreserve beschikbaar om eventuele tekorten op te vangen. In het uiterste geval kan het nodig zijn personeel af te laten vloeien: de personeelskosten vormen de grootste post in de begroting.

2

Het aantal vrijwilligers neemt sneller af dan voorzien

Beheersmaatregel: steviger inzetten op adequaat acquisitiebeleid. In het uiterste geval moet het museum kiezen voor een hogere post voor personeelskosten, beperking van de openstelling of beperking van de dienstverlening van het museum.

3

Onvoldoende structurele overheidssubsidies voor de exploitatie

Beheersmaatregel: een deel van de acties uit dit meerjarenbeleidsplan niet of op een later moment uitvoeren. Dit betreft de acties die voorzien zijn om de basis van het museum op orde te brengen conform de eisen (onder andere voldoen aan professionele museumcodes) en de invulling van de kennistaak die voortvloeit uit de status van Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953.

4

Tegenvallende projectfinanciering

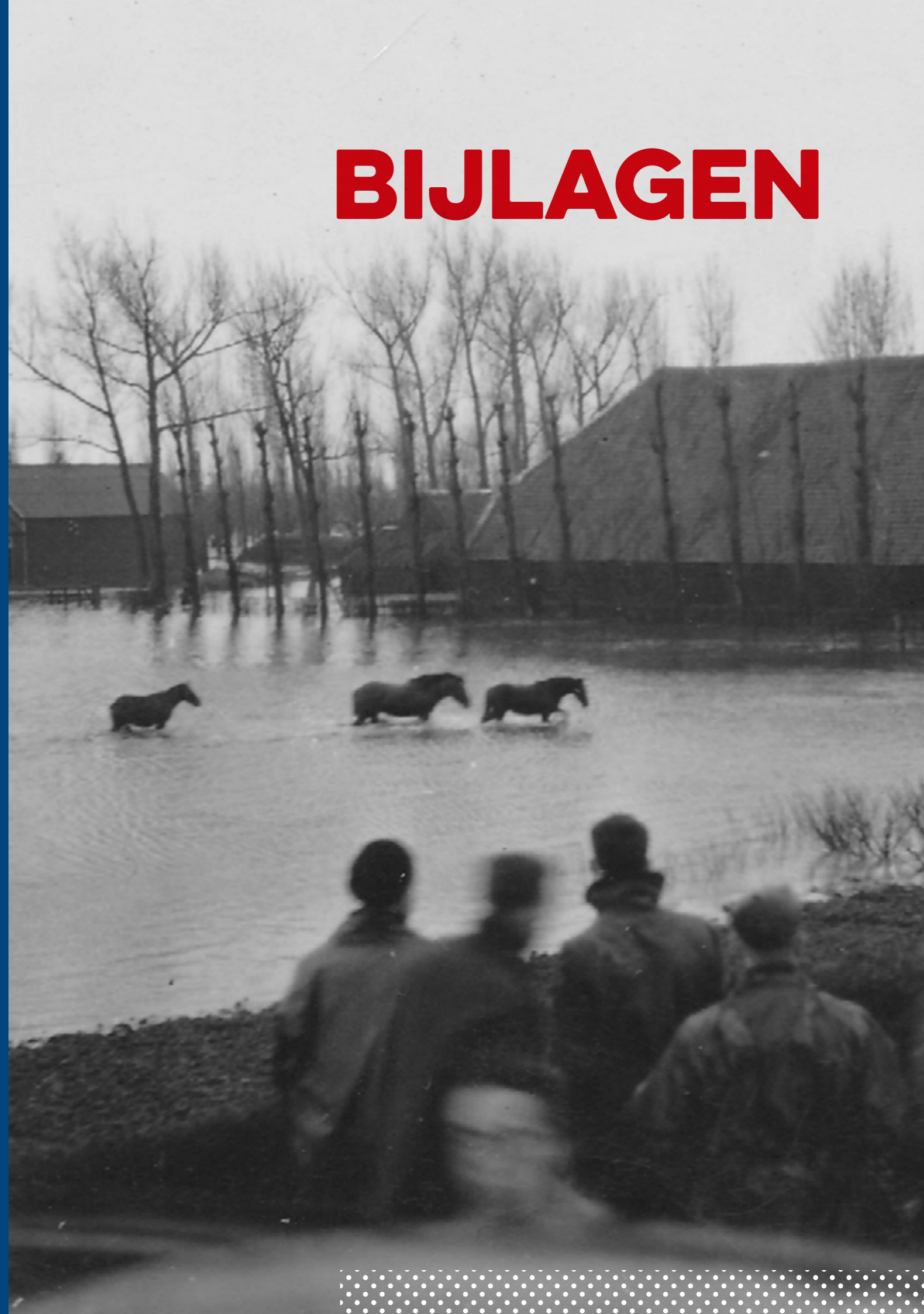
Beheersmaatregel: het betreffende project gaat niet door of wordt aangepast aan de beschikbare financiële mogelijkheden.

5

Onvoorziene calamiteiten (exploitatie, gebouwen, collectie, claims etc.)

Beheersmaatregel: in de begroting is een voorziening voor groot onderhoud opgenomen. Het bedrag is gebaseerd op een recente inspectie door een gespecialiseerd bureau. De instelling van de Stichting Beheer (zie 2.5 en 5.4) waarborgt dat de collectie en de schenkingen geen risico lopen bij een eventueel exploitatietekort. Daarnaast heeft het museum de noodzakelijke verzekeringen afgesloten voor bestuur, directie, medewerkers en vrijwilligers. In overleg met de tussenpersoon worden deze jaarlijks geüpdatet.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

MEERJARENBEGROTING 2021-2024 ¹	2021	2022	2023	2024
Aantal bezoekers	80.000	85.000	100.000	100.000
Opbrengsten				
Omzet entree	658.400	699.550	873.000	873.000
Omzet winkel	128.100	142.912	158.885	166.829
Omzet horeca	492.560	569.700	656.885	715.593
Omzet digitaal	10.000	25.000	45.000	45.000
Overige activiteiten/samenwerkingen	30.000	40.000	75.000	75.000
	1.319.060	1.477.162	1.808.770	1.875.422
Kostprijs van de omzet				
Inkoopwaarde entree	25.000	27.500	35.000	35.000
Inkoopwaarde winkel	47.500	50.000	52.500	55.000
Inkoopwaarde horeca	169.187	194.900	223.962	243.531
Inkoopwaarde digitaal ²	-	-	-	-
Inkoopwaarde overig	7.500	10.000	19.500	19.500
	249.187	282.400	330.962	353.031
Brutowinst	1.069.873	1.194.762	1.477.808	1.522.391
Overige bedrijfsopbrengsten	1.345.000	1.345.000	1.345.000	1.345.000
Opbrengsten Coronamaatregelen	-	-	-	-
Brutomarge	2.414.873	2.539.762	2.822.808	2.867.391
Personeelskosten				
Personeelskosten met indexering	711.281	725.506	740.017	754.817
P-kosten MBP	522.000	531.440	541.069	550.888
Totaal P-kosten	1.233.281	1.256.946	1.281.086	1.305.705
Brutomarge minus personeelskosten	1.181.592	1.282.816	1.541.722	1.561.686
Overige bedrijfskosten				
Huisvestingskosten	159.500	159.500	159.500	159.500
Inventariskosten	61.500	61.500	61.500	61.500
PR en communicatie	150.000	150.000	200.000	200.000
Algemene en kantoorkosten	72.000	72.000	72.000	72.000
Kosten Stichting Beheer	5.000	5.000	5.000	5.000
Kosten Kennisbank	5.000	5.000	5.000	5.000
Kosten collectiebeheer	12.500	12.500	12.500	12.500
Educatie	22.500	22.500	22.500	22.500
Basis op orde	47.500	47.500	47.500	47.500
Organisatiekosten	77.500	77.500	77.500	77.500
Activiteiten				
Oral History	30.000	30.000	50.000	50.000
Tentoonstellingen en activiteiten	50.000	50.000	80.000	80.000
Digitaal museum	50.000	50.000	80.000	80.000
Nationaal kennis en herinneringscentrum	50.000	50.000	80.000	80.000
Totaal activiteiten	793.000	793.000	953.000	953.000
Afschrijvingen materiële vaste activa	300.000	300.000	350.000	350.000
Financiële baten en lasten				
Rentelasten	26.000	26.000	26.000	26.000
Resultaat	62.592	163.816	212.722	232.686

¹ Uitgangspunt voor deze begroting is dat het museum een structurele exploitatiesubsidie van overheden krijgt, vergelijkbaar met andere nationale musea. Alleen met zo'n duurzame financiële basis kan het museum de noodzakelijke groei en professionalisering invulling geven. Als deze subsidie niet of onvoldoende beschikbaar komt, wordt een deel van de acties uit dit meerjarenbeleidsplan niet of op een later moment uitgevoerd.

² De kosten hiervan vallen onder de post Activiteiten Digitaal Museum (zie verderop in de tabel).

BIJLAGE 2

INVESTERINGSBEGROTING 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Meerjarige investeringenlijst:				
Oral History ruimte	49.000			
Website	60.000			
Boardroom	150.000			
Aanlegsteiger	600.000			
Aanpassingen buitengebied, terrassen	100.000	100.000		
ICT	18.500	18.500	18.500	18.500
Coronaproof maken auditorium C5	10.000			
Technische installaties	121.000			
Verduurzaming	235.000			
RCE herstel caissons subsidie	128.355			
Eigen bijdrage WNM caissons	60.000			
Verkenning t.b.v. duurzaamheid	pm	pm	pm	pm
Ringleiding		7.500		
Bibliotheek		100.000		
Paviljoen Waterbouwers	100.000	500.000	100.000	100.000
70-ste Herdenking Watersnoodramp			300.000	300.000
Overzichtssteen dijkgen			60.000	60.000
Herbouw 5 geschenkwoningen			437.500	437.500
Werkplaats Weltevreden	45.000			
Watertap	80.000			
Publieksvenster zeespiegelstijging		pm	pm	pm

BIJLAGE 3

BELEIDSPLAN STICHTING BEHEER

WATERSNOODMUSEUM

1

Inleiding

Op 30 januari 2019 is de Stichting Beheer Watersnoodmuseum opgericht. De aanleiding hiervoor was dat het Watersnoodmuseum (officieel Stichting Nationaal Monument Watersnood 1953) het naastgelegen pand had aangekocht om daar een museumbrasserie en kenniscentrum in te richten, als onderdeel van het Watersnoodmuseum. Als deze uitbreiding onverhoopt ongunstige financiële resultaten oplevert, zou dat gevolgen kunnen hebben voor het voortbestaan van het Watersnoodmuseum en de collectie. Om dat te voorkomen is de collectie (zowel voorwerpen als verhalen) ondergebracht in een aparte stichting: de Stichting Beheer Watersnoodmuseum.

In dit (eerste) beleidsplan gaat het bestuur in op de doelstelling en ambities voor de komende periode, de inkomsten en uitgaven en de verantwoording. Het beleidsplan heeft betrekking op de periode oktober 2020-december 2025.

2

Doelstelling en ambitie

Het doel van de Stichting Beheer Watersnood is vastgelegd in de statuten:

“De stichting behartigt een sociaal belang en stelt zich zonder winstoogmerk ten doel om de collectie van museale voorwerpen te verwerven, bewaren, beheren, uit te breiden en in bruikleen te geven aan Stichting Nationaal Monument Watersnood 1953 zolang deze Stichting het Watersnoodmuseum te Ouwkerk in stand houdt en exploiteert.”

Het bestuur van de Stichting Nationaal Monument Watersnood 1953 vormt qualitate qua het bestuur van Stichting Beheer Watersnoodmuseum.

Het bestuur vindt het belangrijk de herinnering aan de Watersnood van 1953 leven te houden, de slachtoffers een gezicht te geven en kennis over de watersnoodramp uit te dragen. De Watersnood heeft grote gevolgen gehad in Zeeland, Zuid-Holland en het westelijk deel van Noord-Brabant. Hoe groot de impact was en is, blijkt uit het feit dat de ramp is opgenomen in zowel de Nationale als de Zeeuwse Canon. In de getroffen gebieden leeft “de ramp” nog steeds.

De ambitie van het bestuur is de museumcollectie op een professionele en respectvolle manier te behandelen en te ontsluiten voor het publiek. De komende jaren geeft het bestuur met de volgende activiteiten invulling aan de statutair vastgelegde doelstelling:

- de bestaande collectie archiveren, catalogiseren en onderhouden/conserveren;
- de collectie uitbreiden en verbreden met onder meer objecten, boeken, kranten en beeld- en geluidsfragmenten, niet alleen over de Watersnood van 1953 maar ook over de toekomstige gevolgen van klimaatverandering en zeespiegelstijging;
- de collectie toegankelijk maken voor breed publiek en in het bijzonder voor de jeugd, met tentoonstellingen, digitale middelen en nieuwsbrieven.

3

Inkomsten en uitgaven

De inkomsten van de stichting bestaan voornamelijk uit subsidies en donaties in de vorm van schenkingen, giften, erfstellingen en legaten. Het bestuur gaat de komende jaren actief fondsen verwerven om de activiteiten van de stichting te bekostigen. Daarbij wil het bestuur subsidieverleners en donateurs zoveel mogelijk maatwerk bieden. De stichting mag niet meer vermogen aanhouden dan redelijkerwijs nodig is voor de activiteiten van de stichting.

De uitgaven die de stichting maakt betreffen de kosten voor beheer en opslag van de collectie en voor verwerving van nieuwe onderdelen van de collectie. Er is geen sprake van personeelskosten. De bestuurders van de stichting doen hun werk pro Deo. De werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd met vrijwilligers en waar nodig wordt een beroep gedaan op de medewerkers van het Watersnoodmuseum. Wel kan de stichting onkostenvergoedingen geven.

4

Verantwoording

Het bestuur legt verantwoording af over de uitgevoerde werkzaamheden en de financiën door ieder jaar een jaarverslag en een financieel verslag uit te brengen. Deze verslagen komen op de website van het Watersnoodmuseum te staan (www.watersnoodmuseum.nl). Belangrijke nieuwe aanwinsten voor de collectie worden vermeld op de website van het Watersnoodmuseum en in de nieuwsbrief van het museum.

COLOFON

Redactie: Watersnoodmuseum
Fotografie: Watersnoodmuseum
Shutterstock
Provincie Zeeland
Kwekerij Zonnemaire,
bijzonderegroenten.nl
Vormgeving: 10uur

Watersnoodmuseum

WEG VAN DE BUITENLANDSE PERS 3 - 5
4305 RJ OUWERKERK
T. 0111 - 644 382

WATERSNOODMUSEUM.NL